№ … ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй … Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган.

(3246) | 1951 оной мартын 21, среда | Сэн 20 мүнгэн

Малай үбэлжэлгэ ажалтатайгаар үнгэргэхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэе

…убликын олохон колхозуудай … малай үбэлжэлгын хэрэгтэ … тон бэрхэ байдал тохёол… байна. Тиимэһээ үбэлжэлгые …татайгаар үнгэргэхын тула… хэмжээнүүдые дары абаха … Нэн түрүүндэ бүхы түрэ… …дүүн тэжээл нэмэжэ бэлэд… малаа зүбөөр эдеэлүүлхэ ба … ябадал эмхидхэхэ, малайн… …үүһые эрид һайжаруулха … Мүнөө эгээл ехэ удха… …тай энэ хүдэлмэридэ бүхы … бүхы арга хэрэгсэлнүүдээ …лангүй элсүүлэн табиха … Үбһэ тэжээл багаар аба… …һаа, малаа тураагаагүй, … оруулаагүй колхозууд рес… …ын аймагуудта бии. Энэ ха… …эдэхеэр, үбһэ тэжээлээ тон … гаргашалһанай ашаар, … …ор, мүшэр, ожорһо мэтын … тэжээл бэлэдхэжэ, тэжээ… …ээ запасуудые саг үргэлжэ … …һанай эсэстэ, гурбадахяар, … …аа хойноһоо тон һайн ха… …мхидхэһэнэй үндэһэ һуури … …үйлагдаа. Ямаршье услови… …, ямаршье бэрхэшээлнүүдэй … …оод байбашье, хэрэгтэй … эмхидхэн, бэрхэшээлтэй …һаа гараха арга хэзээдэшье … болохо, ниитын малай ту… … гарзада орохо ябадалые …жа болохо байна гэжэ …колхозуудай дүй дүршэл ха…

…колхозуудай поли дээрэ …аагүй солоомо, михиинэ му… … саһан доро хэбтэнэ. Энэ …жээлые суглуулжа болохо …уулха хэрэгтэйшье байна. …омын узуур, набшаһата… …удай мүшэр набша таһал… … бэлэдхэжэ, ниитынгээ …хэ байна. Эдэ резервнүү… …колхоз бүхэн ашаглаха ёһо…

…эй хамта, тэжээл буйлуулга … тэжээл бэлэдхэлгэһээ ба… … удхашанартай байна. Мал… … специалистнар малые зү… … тэжээхэ хэрэгтэнь мал… …рактигуудта мүнөө хэзээ хэ… …һээ ехэ туһаламжа үзүүл… …гатай.

… колхоз бүхэн элдэб зүй… …үүн тэжээл бэлэдхэлгэдэ … тоотой хүнүүдые эльгээхэ, … хэрэгтэй зэбсэг хэрэгсэл… … мори унаагаар хангаха …

…ай бэлшэлгые хүнгэдхэхын … олон колхозуудта хэрэг… … ёһоор, саһа этэлгэ эмхид… …отой. Эдэ бүгэдэ хэмжээ… … бэелүүлхэдээ, фермэ бү… …үүртэ бүхэндэ, отара бү… …малай хойноһоо имагта ан… …ай харууһа хангаха шухала.

…ай үбэлжэлгые эмхитэйгээр …ээ гээшэ мүнөө манай рес… …ын аймагуудай партийна, … ба хүдөө ажахын орга… … хамагай шухала зорилго … Энэ зорилгые шиидхэхэ …а бүхы анхаралаа хандуул… …гтэй.

…жал болбол манай республикын хүдөө ажахын гол шухала һалбари мүн. Ниитын малажал хадаа манай республикын колхозуудай гол баялигынь, олзо доход абаха эгээл шухала юумэнь гээшэ. Малажал хүгжөөхэ энэ жэлэй түсэб дүүргэлгэ, мүн малажалай саашанхи хүгжэлтын темпнь мүнөө ниитын малай үбэлжэлгын ямараар үнгэргэгдэһэнһөө гол түлэб дулдыдаха байна. Зүгөөр, малажал хүтэлбэрилгэдэ харюусалгагүйгөөр хандадаг колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, аймагуудай зарим организацинууд манайда үшөө бии.

Жэшээлхэдэ, үбэлжэлгые муугаар эмхидхэһэнэй эсэстэ Мухаршэбэрэй аймагай хэдэ хэдэн колхозуудта олон мал гарзада ороһон байна. «Победа», «Искра», Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта илангаяа олон мал тураһан ба гарзада ороһон байна. Мүн «Комсомол», «Шэнэ байдал» ба бусад зарим колхозуудта малай үбэлжэлгэдэ бэрхэшээлтэй байдал тохёолдонхой, үбһэ тэжээлэй запасууд оройдоо үгы байха юм. Гэбэшье ниитын малые хоролтодо оруулхагүйн түлөө тэмсэлдэ колхозно олониитые эмхидхэхэ хэмжээнүүд хүсэд абтанагүй. Малажалда тохёолдоһон бэрхэшээлтэй байдалһаа хайшан гэжэ гараха тухай асуудал аймагай олон колхозуудай ниитэколхозно суглаанууд дээрэ табигдаагүй байна.

Зэдын аймагай олохон колхозуудта нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэлгэ мүнөө болотор эмхидхэгдээгүй. ВКП(б)-гэй айком, аймгүйсэдком, тэрэнэй хүдөө ажахын таһаг малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ тушаа хэмжээ-ябуулгануудые зохёоһон байбашье, тэрэнэйнгээ ямараар бэелүүлэгдэжэ байһыениие хинан шалганагүй.

Сэлэнгын аймагай хэдэ хэдэн колхозуудта малажалай фермэнүүд дээрэ малшад үсөөн байна. Энэ баримта хадаа өөрынгөө хэрэгтэ эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгагүйгөөр хандадагые харуулна гээшэ. Мүнөө, малажалда эгээл харюусалгатай саг болоод байхада, ниитын малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ ябадал хангажа шадаха шадабаритай эгээл эрхим хүдэлмэрилэгшэдые фермэнүүдтэ эльгээхэ хэрэгтэй. Колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ехэнхи сагаа фермэнүүд дээрэ үнгэргэхэ, тиигэжэ ажахые саг үргэлжэ өөһэдөө сэхэ хинаха ба хүтэлбэрилхэ зэргэтэй байна. Малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ ябадалда бүхы хүсэеэ, бүхы хэрэгсэлнүүдээ колхоз бүхэн элсүүлхэ ёһотой. Мүнөө үеын эгээл шухала энэ зорилгодо колхозно партийна организацинуудай ниитэ-политическэ бүхы хүдэлмэри, тэдэнэй эмхидхэлэй ажал-ябуулга зорюулагдаха зэргэтэй. Энэ зорилго шиидхэхэ ябадалда тэрэшэлэн аймагай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууд гол анхаралаа хандуулха уялгатай.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

…ал-полковник Юшкевич Василий Александровичын дурасхаалые мүнхэлхэ тухай ба бүлэнэрыень хангаха тухай

…-эй Министрнүүдэй Сове… …тоохонь:

…ерал-полковник Юшкевич … Александровичын могила … памятник байгуулха.

… А. Юшкевичын һамган — …на Антоновна Юшкевичтэ … түхэригтэй хэмжээтэй туһа… …эгэн доро үгэхэ.

3. В. А. Юшкевичын һамган — Радианна Антоновна Юшкевичтэ бүхы наһан соонь һара бүри 2.000 түхэриг хэмжээтэй персональна пенси үгэхэ.

4. Генерал-полковник Юшкевич Василий Александровичые гүрэнэй зөөрсэр хүдөөлүүлхэ.

…уранзохёолшо В. В. Вишневскиин дурасхаалые мүнхэлхэ тухай

… Союзай Министрнүүдэй … тогтоохонь:

…уранзохёолшо Вишневский …од Витальевичын могила …памятник байгуулха.

… В. Вишневскиин зохёолнуу… …тлуулбариие 1951—1952 … хэблэн гаргахыень Гүрэ… …зохёолой литературын издательствода даалгаха.

3. В. В. Вишневскиин бүлэнэртэ 25 мянган түхэриг хэмжээтэй туһаламжа нэгэн доро үгэхэ.

4. В. В. Вишневскиин һамган — Вишневская Софья Касьяновнада бүхы наһан соонь һара бүри 750 түхэриг хэмжээтэй персональна пенси үгэхэ.

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведтэ

1950 ондо наукын, ухаалан зохёолгын, литературын ба искусствын талаар хэгдэһэн онсо гайхамшаг хүдэлмэринүүдэй түлөө Сталинска шангуудые олгохо тухай*)

1950 ондо хэгдэһэн онсо гайхамшаг научна зохёолнуудай, ухаалан зохёолгын ба үйлэдбэридэхи хүдэлмэриин методуудые үндэһөөрнь нарижуулан һайжаруулһанай түлөө, литературын болон искусствын талаар онсо гайхамшаг зохёолнуудай түлөө Сталинска шангуудые олгохо гэжэ ССР Союзай Министрнүүдэй Совет тогтообо.

II.

Онсо гайхамшаг ухаалан зохёолгын ба үйлэдбэриин хүдэлмэриин методуудые үндэһөөрнь нарижуулан һайжаруулһанай түлөө Сталинска шангуудые:

и. Хүдөө ажахын талаар

50.000 түхэригэй хэмжээтэй ГУРБАДАХИ зэргын шангуудые

1. СССР-эй эдеэ хоолой промышленностиин Министерствын шампанска архиин Ташкентскэ комбинадай главна агроном **Баширов** Фарид Башировичта, — үлүү зүйлыень зулгаажа хаяхаар виноград ургуулгын метод зохёоһоной түлөө.

2. Хүдөө ажахые механизацилгын Бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай аспирант **Богачев** Всеволод Даниловичта, — орооһоной нарииндта тракторна сеялкэ зохёоһоной түлөө.

3. К. А. Тимирязевай нэрэмжэтэ Московско хүдөө ажахын академиин аспирант **Борин** Константин Александровичта, мүн тэрэ академиин ассистент **Оськин** Александр Ивановичта, Краснодарска хизаарай Штейнгартска МТС-эй комбайнер **Кабан** Трофим Трофимовичто, Чкаловска областиин Ташлинска районой Большевистскэ МТС-эй комбайнер **Баракин** Иван Прокофьевичто, Чкаловска областиин Ак-Булакска районой Петровскиин нэрэмжэтэ МТС-эй комбайнер **Головченко** Григорий Дмитриевичтэ, — орооһоной комбайнууд дээрэ хүдэлмэрилхэ методуудые һайжаруулһанай түлөө.

4. Черниговскэ областиин Березнянска МТС-эй молотилкын машинист **Бредюк** Николай Никандровичта, — молотилкануудые ашаглалгын методуудые үндэһөөрнь һайжаруулһанай түлөө.

5. Каучуконосуудай Бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай ахалагша научна сотрудник **Булгаков** Сергей Васильевичта,—кок-сагызай шэнэ сортые бии болгоһоной түлөө.

6. Ленинградска хүдөө ажахын институдай профессор **Веселовский** Ионль Александровичта, Белорусска гүрэнэй селекционно станциин ахалагша научна сотрудник **Альсмик** Петр Ивановичта,— хартаабхын үнэтэ шэнэ сортнуудые бии болгоһоной түлөө.

7. Совхозуудые механизацилгын ба электрификацилгын Бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай инженернүүд—хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэ **Власенко** Николай Дмитриевичтэ, **Барилл** Авраам Вениаминовичта, СССР-эй совхозуудай Министерствын таһагай ахалагша инженер **Рудаков** Герасим Федоровичто, Тамбовско механическа заводой главна технолог **Сысоев** Сергей Александровичта, — орооһо сэбэрлэхэ, сортировалха ба ашаха шэнэ машинануудые зохёоһоной түлөө.

8. СССР-эй Зүүн-Урда зүгэй газартаряалангай Научно-шэнжэлэлгын институдай директор **Водков** Аркадий Петровичто, мүн тэрэ институдай ахалагша научна сотрудник **Кабанов** Петр Григорьевичто, Саратовска хүдөө ажахын институдай доцент **Панфилов** Яков Дмитриевичтэ, — Заволжьсын условинуудта бүлэглүүлэн модо тариха аргын асуудалнуудые научна үйлэдбэриин талаар шэнжэн тодорхойлһоной түлөө.

9. Киевскэ областиин Белоцерковско селекционно станциин селекционер **Горлач** Андрей Андреевичтэ, — намарай шэниисын «Лесостепка—75» гэжэ шэнэ сортые бии болгоһоной түлөө.

10. К. А. Тимирязевай нэрэмжэтэ Московско хүдөө ажахын академиин доцент **Гунар** Иван Исидоровичто, ахалагша научна сотрудник **Березовский** Мендель Яковлевичта, үтэгжүүлгын, агротехникын ба агро-хүрьһэ шэнжэлэлгын Бүхэсоюзна институдай ахалагша научна сотрудник **Чесалин** Григорий Алексеевичтэ, органическа хахадипродуктнуудай ба будагуудай Научно-шэнжэлэлгын институдай ахалагша научна сотрудник **Тутурин** Николай Владимировичта, мүн тэрэ институдай туршалгын заводой главна инженер **Воронов** Александр Семеновичто, мүн тэрэ заводой цехын начальник **Жижин** Александр Ивановичта,—буртаг үбһэнүүдтэй тэмсэхэ химическэ хэрэгсэлнүүдые зохёоһоной ба нэбтэрүүлһэнэй түлөө.

11. Казахска ССР-эй наукануудай Академиин институдай директорэй орлогшо, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэ **Долгушин** Игорь Александровичта, мүн тэрэ Академиин зоологиин Институдай лабораториие даагша **Слудский** Аркадий Александровичта, Балхашска ондатрова ажахын эрхилэгшэ **Волянский** Леонид Алексеевичтэ, Казахска республиканска «Заготживсырьё» конторын таһагай начальник **Варфоломеев** Виктор Николаевичта, — Казахстанда ондатрые климатаһь таарулжа байралуулһанай түлөө.

12. Архи нэрэлгын ба виноград тарилгын Бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай Московско филиалай хойто зүгэй виноград тарилгын Опорно пунктын ахалагша научна сотрудник **Евдокимов** Василий Яковлевичта, мүн тэрэ институдай директорэй орлогшо **Потапенко** Яков Ивановичта, мүн тэрэ институдай таһагые даагша **Захарова** Елена Ивановнада, И. В. Мичуринай нэрэмжэтэ Центральна генетическэ лабораториин ахалагша научна сотрудник **Кузьмин** Александр Яковлевичта, үрэжэмэсэй Башкирска областной станциин научна сотрудник **Стреляева** Лидия Николаевнада, — СССР-эй Европейскэ талын дунда ба зүүн зононуудта үбэлые тэсэмгэй виноградай шэнэ сортнуудые бии болгоһоной ба энэ культурын агротехникые зохёоһоной түлөө.

13. И. В. Мичуринай нэрэмжэтэ Челябинска үрэ-жэмэсэй туршалгын станциин директорэй орлогшо **Жаворонков** Павел Александровичта, газартаряалангай ба малажалай Дальневосточно научно-шэнжэлэлгын институдай ахалагша научна сотрудник **Болоняев** Алексей Васильевичта, — Уралда, Сибирьтэ ба Дальна Востогто ургаха, хүйтэндэ тэсэмгэй ба ургаса ехэтэ яблониин шэнэ сортнуудые бии болгоһоной түлөө.

14. Ленинградска хүдөө ажахын институдай доцент, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэ **Жежель** Николай Григорьевичто, мүн тэрэ институдай ассистентнүүд **Лебедева** Антонина Ивановнада, **Пантелеева** Елена Ивановнада, — шэнэ түрэлэй үтэгжүүлгэ бии болгоһоной түлөө.

15. М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Московско гүрэнэй университедэй профессор **Исаев** Сергей Ивановичта, — СССР-эй дунда зонодо үбэлые тэсэмгэй яблониин шэнэ сортнуудые бии болгоһоной түлөө.

16. Профессор **Ковда** Виктор Абрамовичта, — хүрьһэнүүдэй дабһатай болохо процессүүдые шэнжэлһэнэй ба тэдээнтэй тэмсэхэ хэмжээнүүдые зохёоһоной түлөө.

17. Гахайнуудай Ливенскэ гүрэнэй племенной рассаднигай директор, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэ **Коробецкая** Наталья Никифоровнада, мүн тэрэ рассаднигай ахалагша зоотехник **Букреев** Петр Гавриловичта, Орловско областиин Ливенскэ районой «Красный Кунач» колхозой племенной гахайн фермые даагша **Никульников** Илларион Васильевичта, мүн тэрэ районой «Путь к коммунизму» колхозой гахайшан **Грешникова** Матрена Евдокимовнада, мүн тэрэ районой «Красный Путиловец» колхозой гахайн фермые даагша **Скрябина** Ксения Ивановнада,— ливенскэ үүлтэрэй гахай бии болгоһоной ба һайжаруулһанай түлөө.

18. А. И. Микоянай нэрэмжэтэ тамхинай ба махоркын Бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай ахалагша научна сотруднигууд **Космодемьянский** Виктор Николаевичта, **Псарева** Елизавета Николаевнада, — тамхинай томо набшаһата шэнэ сортнуудые бии болгоһоной түлөө.

19. В. Р. Вильямсын нэрэмжэтэ Московско гидромелиоративна институдай профессор, СССР-эй наукануудай Академиин гэшүүн-корреспондент **Костяков** Алексей Николаевичта, хүдөө ажахые механизацилгын ба ирригациин инженернүүдэй Ташкентскэ институдай доцент **Ляпин** Александр Николаевичта, Узбекскэ ССР-эй Ферганска уһалалгын ажахын начальник **Федодеев** Иван Федоровичто, Азербайджанска ССР-эй уһанай ажахын Министрын орлогшо **Измаилов** Алиабас Рагимовичтэ, Азербайджанска ССР-эй уһанай ажахын Министерствын ашаглалгын Управлениин главна инженер **Пархоменко** Михаил Петровичто, Киргизскэ ССР-эй уһанай ажахын Министрын орлогшо **Алышев** Михаил Яковлевичта, Киргизскэ ССР-тэхи ахалагша инженер-инспектор **Чернецов** Евгений Васильевичта, Туркменскэ ССР-эй Ильялинска районой «Большевик» колхозой түрүүлэгшэ **Атаев** Реджебкулида, Узбекскэ ССР-эй Янги-Юльска районой Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой звеньевой **Ниязов** Назар-Алида, Таджикска ССР-эй Сталинабадскэ областиин Октябрьска районой эксплоатационно участогай начальник **Картушин** Николай Михайловичтэ, — саг зуурын уһалалгын каналнуудые ашаглан уһалалга хэхэ шэнэ методуудые хүдөө ажахын үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй түлөө.

20. **Кочетков** Александр Ивановичта, ой модо хамгаалгын Чугуевска станциин ахалагша инженер **Беляев** Андрей Михайловичта, тракторист **Додиван** Алексей Ивановичта, мүн тэрэ станциин звеньевой **Гончарова** Зоя Николаевнада, Курска областиин ой модоной ажахын Управлениин главна лесник **Лопатеев** Николай Яковлевичта, ой модо хамгаалгын Курска станциин директор **Грицай** Федор Александровичта, мүн тэрэ станциин ахалагша лесник **Боченков** Николай Ильичтэ, Воронежско областиин ой модо хамгаалгын Давыдовска станциин тракторна бригадын бригадир **Яковлев** Иван Кондратьевичта, мүн тэрэ станциин тракторист **Яроцких** Николай Владимировичта, — ой модото талын условинуудта академик Т. Д. Лысенкын методээр модото полосануудта дуб модо бүлэглүүлэн тарилгые амжалтатайгаар нэбтэрүүлһэнэй түлөө.

21. Костромской областиин Костромской районой «12-й Октябрь» колхозой племенной фермые даагша **Малинина** Прасковья Андреевнада, мүн тэрэ районой «Пятилетка» колхозой түрүүлэгшэ **Евдокимова** Александра Ивановнада, Ярославска областиин Некрасовска районой «Красный коллективист» колхозой түрүүлэгшэ **Гунина** Любовь Николаевнада, — һүнэй ехэ ашаг шэмэ хангагша, хүдөө ажахын мал үсхэбэрилгын метод зохёоһоной түлөө.

22. Белорусска ССР-эй наукануудай Академиин үнэнтэ гэшүүн **Мацепуро** Михаил Ефремовичтэ, мүн тэрэ Академиин хүдөө ажахые механизацилгын Институдай научна сотрудник **Размыслович** Иван Романовичта, — торфяной хүрьһэн дээрэ кок-сагыз элдүүрилхэ хүндэ хүдэлмэринүүдые механизацилха хүдөө ажахын хэдэн машинануудые ба зэр зэмсэгүүдые зохёоһоной ба үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй түлөө.

23. Татарска АССР-эй Бирюлинскэ ангай совхозой ахалагша зоотехник **Никитин** Фауст Васильевичта, Армянска ССР-эй хүдөө ажахын Министерствын малажалай Институдай туулай үсхэбэрилэгшэ **Багратян** Малхас Галустовичта, —туулайнуудай хара хүрин, сагаан ба «Советскэ мардер» гэжэ шэнэ үүлтэрнүүдые бии болгоһоной түлөө.

24. СССР-эй ой модоной ажахын Министерствын «Агролеспроект» гэжэ нэгэдэлэй Московско хоёрдохи экспедициин суглуулмал отрядай начальник **Орлов** Митрофан Алексеевичтэ,— Астраханска элһэнүүдые бүхэжүүлхэ, модотой болгохо ба ашаглаха методуудые зохёоһоной түлөө.

25. К. А. Тимирязевай нэрэмжэтэ Московско хүдөө ажахын Академиин ахалагша научна сотрудник **Павлова** Мария Алексеевнада,—СССР-эй дунда зонодо крыжовнигой ехэ үнэтэ сортнуудые бии болгоһоной түлөө.

26. СССР-эй совхозуудай Министерствын племенной хониналалай совхозуудай Управлениин таһагай начальник **Пастухов** Сергей Федоровичто, «Советское руно» гэжэ племенной хониналалай совхозой ахалагша зоотехник **Снеговой** Вениамин Власовичта, мүн тэрэ совхозой директор **Хабатов** Шагаиб Найбовичто, мүн тэрэ совхозой ахалагша хонилод **Донцов** Михаил Захаровичта, **Ливенский** Федор Сафроновичто, —нариин нооһото хонидой «Ставропольская» гэжэ шэнэ үүлтэр бии болгоһоной түлөө.

27. Хара хүрьһэтэбэшэ полосагай ороһоной ажахын институдай лабораториие даагша **Писарев** Виктор Евграфовичта, — хабарай шэниисын «Московка» гэжэ үндэр ургасата шэнэ сорт бии болгоһоной түлөө.

28. Шэнэ районуудай хлопководствын научно-шэнжэлэлгын институдай Дагестанска туршалгын селекционно станциин директорэй орлогшо **Светашов** Андрей Трофимовичта, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи хүдөө ажахын ба бэлэдхэлнүүдэй хэрэг эрхилхэ Бюрогой түрүүлэгшын орлогшо **Пензин** Яков Ефимовичта, — хлопчатнигай «611—б» гэжэ сортые бии болгоһоной түлөө.

29. Ороһоной ажахын Украинска научно-шэнжэлэлгын институдай лабораториие даагша **Соколов** Борис Павловичта, мүн тэрэ институдай ахалагша научна сотруднигууд **Филеев** Дмитрий Сидоровичтэ, **Немлиенко** Федор Евдокимовичта, **Репин** Анатолий Николаевичта, мүн тэрэ институдай директор **Задонцев** Антон Ивановичта, Днепропетровско областиин Ново-Московско районой Чкаловай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **Щербин** Алексей Романовичта, — кукурузын «Түрүүшынхи» ба «Амжалта» гэжэ гибридүүдые бии болгоһоной ба энэ культурын үндэр ургаса абаха хэмжээ-ябуулганuудай системые зохёоһоной түлөө.

30. Хлопок тарилгын Бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай научна сотруднигууд, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэ **Соколов** Федор Андриановичта, **Дорман** Исаак Абрамовичта, Андижанска нэгэдэхи МТС-эй ахалагша агроном **Добринский** Борис Ананиевичта, — уһалагдадаг газартаряаланда тарилгын урдатэ хүрьһэ элдүүрилгые зохёоһоной ба практикада нэбтэрүүлһэнэй түлөө.

31. Чкаловска областиин ой модо хамгаалгын Соль-Илецкэ станциин директор **Соколовский** Владимир Михайловичта, мүн тэрэ станциин агролесомелиоратор **Гончаров** Евгений Павловичта, мүн тэрэ станциин тракторна бригадын бригадир **Ильин** Павел Дмитриевичтэ, ой модоной ажахын Чкаловска областной Управлениин главна лесник **Клементьев** Николай Васильевичта, Днепропетровско областиин ой модо хамгаалгын Кутянска станциин директор **Федоров** Михаил Андреевичтэ, мүн тэрэ станциин директорэй орлогшо **Пачин** Григорий Алексеевичтэ, тракторна бригадын бригадир **Буйвол** Денис Ильичтэ, мүн тэрэ станциин звеньевой **Шевелева** Клавдия Никитовнада, — академик Т. Д. Лысенкын методээр модото полосануудые бүлэглүүлэн тарилгые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэнэй ба ган гасуурта талын условинуудта эрхим амжалтануудые туйлаһанай түлөө.

32. Экспериментальна ветеринариин Бүхэсоюзна институдай профессор **Соломкин** Петр Семеновичто,—малай халдабарита үбшэн—Ауэски гэжэ үбшэндэ эсэргүү сывороткэ ба вакцина бэлэдхэхэ метод зохёоһоной түлөө.

33. Ой модоной ажахын Центральна научна-шэнжэлэлгын институдай ахалагша научна сотрудник **Стратонович** Арсений Ивановичта, ой модоной ажахын Белорусска научно-шэнжэлэлгын институдай профессор **Юркевич** Иван Даниловичта, СССР-эй хүдөө ажахын Министерствын ой модоной ажахын пропагандые хүтэлбэрилхэ таһагай начальник **Букштынов** Алексей Даниловичта, ой модоной ажахын Дальне-восточно научно-шэнжэлэлгын институдай научна сотрудник **Моисеенко** Степан Никифоровичтэ, химическэ промышленностиин Министерствын Главрасткаучугай ахалагша инженер **Чуйков** Петр Игнатьевичта, СССР-эй наукануудай Академиин ой модоной Институдай ахалагша научна сотрудник **Кощеев** Андрей Лукичта, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи заповеднигуудай хэрэгые эрхилхэ Главна Управлениин ахалагша научна сотрудник **Боссо** Георгий Густавовичта,—берескдет ургуулха агротехникэ ба берескледэй үндэһэнүүд болон эшэнүүдые гуттаар баяжуулха методуудые зохёоһоной түлөө.

34. Бухарска областиин Рометанска районой Узбекистанай 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ колхозой звеньевой **Тишаева** Хурмадта, торго үйлэдбэрилгын Дунда-Азиатскэ научно-шэнжэлэлгын институдай ахалагша научна сотрудник **Щербаков** Иван Афанасьевичта, — тутово шелкопрядые тэжээлгын хурдалһан метод зохёоһоной ба гренажна үйлэдбэриин технологиие һайжаруулһанай түлөө.

35. СССР-эй хүдөө ажахын Министерствын Главсельпропагандын научно-шэнжэлэлгын өмхи зургаануудай Управлениин ахалагша агроном-методист **Фролов** Тихон Васильевичта, — гвоюлын «Карабахын пионер» гэжэ сортые бии болгоһоной түлөө.

36. Хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэ **Чумаков** Михаил Ивановичта, морилой заводуудай Хойто-Кавказска трестын директорэй орлогшо **Васильев** Михаил Николаевичта, мүн тэрэ заводой ахалагша зоотехник **Башкатов** Василий Петровичто, С. М. Буденныи нэрэмжэтэ морилой заводой ахалагша зоотехник **Карпов** Петр Федоровичто, мүн тэрэ заводой ахалагша чабан **Дедик** Антон Самойловичто, — нариин нооһото хонидой «Сальская» шэнэ үүлтэр бии болгоһоной түлөө.

37. СССР-эй ой модоной ажахын Бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай профессор **Яблоков** Александр Сергеевичтэ, — уляаһанай ба пирамидальна тополиин хоорондоо түрэл, түргөөр ургадаг гибридүүдые бии болгоһоной түлөө.

38. Хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэ **Якименко** Николай Марковичта, инженернүүд **Ивановский** Аполлон Васильевичта, **Лапатин** Евгений Григорьевичто, —технологическа процесс зохёоһоной түлөө.

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

*) Үргэлжэлэл. Эхиниинь манай газетын 53, 54 ба 55-дахи номернуудта.

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведтэ

1950 ОНДО НАУКЫН, УХААЛАН ЗОХЁОЛГЫН, ЛИТЕРАТУРЫН БА ИСКУССТВЫН ТАЛААР ХЭГДЭ[...] ОНСО ГАЙХАМШАГ ХҮДЭЛМЭРИНҮҮДЭЙ ТҮЛӨӨ СТАЛИНСКА ШАНГУУДЫЕ ОЛГОХО ТУХА[...]

(Үргэлжэлэл)

к. Хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин талаар

100.000 түхэригэй хэмжээтэй ХОЁРДОХИ зэргын шангуудые

1. Нарин сэмбын «Пролетарская победа» фабрикын директор **Ковалев** Федор Лукичта,—хүдэлмэриин стахановскэ түрүү дуй дүршэлые шудалха ба үргэнөөр нэбтэрүүлхэ шэнэ методуудэй түлөө.

2. «Парижская Коммуна» гэжэ гуталай фабрикын бригадир **Корабельникова** Лидия Гавриловнада, СССР-эй хүнгэн промышленностиин Министерствын арһан хэрэгсэлнүүдэй Гүрэнэй фабрикын цехын начальник **Кузнецов** Федор Максимовичта,—түүхэй эдые комплексноор алмалгын түлөө социалистическэ мүрысөө үүсхэгшэдгэ.

3. Хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэд **Ларин** Петр Сергеевичтэ, **Герасимов** Петр Дмитриевичтэ, инженернүүд **Вострухин** Алексей Константиновичта, **Закощиков** Александр Павловичта, **Кузьмин** Виктор Васильевичта, **Малахов** Роман Алексеевичтэ, **Рассомагин** Николай Владимировичта, **Родин** Николай Савичта, **Сапрыгина** Наталья Николаевнада, **Туриков** Георгий Владимировичта, **Постников** Владимир Константиновичта, **Балакирев** Павел Михайловичта, — технологическа шэнэ процесс зохёоһоной түлөө.

4. Оробо ба тэрэнине болбосоруулан абаһан продуктнуудые шэнжэлхэ Бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай лабораторие даагша, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэ **Тарутин** Павел Петровичто, мүн тэрэ институдай директорэй орлогшо **Хусид** Зельман Давидовичта, мүн тэрэ институдай лабораторие даагша **Братухин** Алексей Михайловичта, Цюрупын нэрэмжэтэ Московско тараа шаталгын комбинадай цехын начальник **Боршан** Петр Борисовичта, мүн тэрэ комбинадай главна инженер **Данилин** Алексей Степановичта, сортовой тээрмын крупчатнигай орлогшо **Лындин** Федор Николаевичта, мүн тэрэ комбинадай директор **Шибряев** Филипп Дмитриевичтэ, бэлэдхэлнүүдэй Министерствын Главна Управлениин главна инженер **Харцев** Борис Николаевичта, мүн тэрэ Главна Управлениин главна крупчатник **Щербаков** Сергей Ивановичта, СССР-эй Гүрэнэй түсэблэлгын комитедэй ахалагша инженер **Гавриченков** Дмитрий Николаевичта,—шэнисын һайжаруулагдаһан сортовой помол бии болгоһоной ба нэбтэрүүлһэнэй түлөө.

50.000 түхэригэй хэмжээтэй ГУРБАДАХИ зэргын шангуудые

1. Хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэ **Елисеев** Илья Яковлевичта, инженернүүд **Грачев** Павел Никитовичтэ, **Крылов** Иван Викторовичтэ, **Кузнецов** Сергей Федоровичто, **Степин** Владимир Яковлевичта. **Чичков** Сергей Ивановичта,—технологическа процесс нарижуулан һайжаруулһанай түлөө.

2. Һаруул гэрэлтэ аппаратурын фабрикын үйлэдбэриин начальник **Курочкин** Иканор Илларионовичто,—шэл орёо хэрэгсэлнүүдые бэлэдхэхэ методые үндэһөөрнь нарижуулан һайжаруулһанай ба шэнэ аргануудые зохёоһоной түлөө.

3. Искусственна волокногой Бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай физико-химическэ таһагай начальник **Михайлов** Николай Васильевичта, «Красный маяк» комбинадай главна инженер **Бондарь** Николай Дмитриевичтэ, заводой кордно үйлэдбэриие даагша **Весновский** Владимир Дмитриевичтэ, искусственна волокногой предприятинуудые проектировалхэ Гүрэнэй институдай главна инженер **Дич** Самуил Львовичто, заводой техническэ хиналгын таһагай начальник **Карасева** Анна Николаевнада, халаанай начальник **Голодон** Сергей Игнатьевичта, мүн тэрэ заводой ээрэлгын корпусой начальник **Ястремемский** Андрей Владимировичта, үйлэдбэриие даагша **Лаврушин** Федор Ивановичта, заводой ээрэгшэ **Рузанова** Нина Петровнада, СССР-эй хүнгэн промышленностиин Министерствын Главна Управлениин начальник **Карасев** Дмитрий Михайловичта, мүн тэрэ Главна Управлениин главна инженер **Кутьин** Василий Михайловичта, шинжэ промышленностиин Научно-шэнжэлэлгын институдай научна сотрудник **Яминская** Елизавета Яковлевнада,—автомобильна мөөринүүдтэ хэрэглэгдэхэ вискозно кордые үйлэдбэрилэн гаргадаг болоһоной ба промышленностьда нэбтэрүүлһэнэй түлөө.

4. Хүдөө ажахын машина бүтээлгын Министерствын үйлэдбэри механизацилгын ба ажалай эмхидхэлэй Центральна институдай цехын начальник **Потапов** Анатолий Алексеевичтэ, мүн тэрэ институдай инженер **Щенев** Иван Семеновичто,—чертёжууд ба техническэ бусад хэрэгүүдые бэлэдхэлгын ба буулган олошоруулгые хурдалһан шэнэ метод зохёоһоной ба нэбтэрүүлһэнэй түлөө.

5. Меховой промышленностиин Научно-шэнжэлэлгын институдай директорэй орлогшо, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэ **Родионов** Александр Михайловичта, мүн тэрэ институдай лабораторие даагша **Акимова** Тамара Владимировнада, меховой фабрикые даагша **Афанасьев** Георгий Захаровичта, мүн тэрэ фабрикын цехүүдэй начальнигууд **Михайлов** Федор Кирилловичтэ, **Халитов** Рахим Хасановичта, Казанска меховой комбинадай главна инженер **Гаркави** Михаил Ильичтэ, мүн тэрэ комбинадай директор **Комиссаренко** Юлий Семеновичто, лабораториин начальник **Шамсутдинов** Кашаф Шайхутдиновичта, СССР-эй хүнгэн промышленностиин Министерствын Главна Управлениин главна инженер **Коновалов** Андрей Ивановичта, мүн тэрэ Министерствын Главкын үйлэдбэринитехническэ таһагай начальник **Мартынов** Сергей Федоровичто, РСФСР-эй хүнгэн промышленностиин Министерствын Главна Управлениин главна инженер **Клочков** Сергей Алексеевичтэ,—үһэ носһыень бүрин бүтэн байлгаад, хониной арһа элдэхэ шэнэ метод зохёоһоной ба промышленностьда бэслүүлһэнэй түлөө.

6. Хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэд, шэлэй Бүхэсоюзна Научно-шэнжэлэлгын институдай директорэй орлогшо **Солинов** Федор Григорьевичто, лабораториие даагша **Тыкачинский** Исай Давидовичта, институдай директор **Ботвинкин** Олег Константиновичта, мүн тэрэ институдай конструктор **Королев** Сергей Ивановичта, Красноусольско заводой главна инженер **Хлескин** Николай Артемьевичтэ, Октябрьска революциин нэрэмжэтэ шэлэй заводой главна инженер **Руга** Астий Севостьяновичта, Володарскиин нэрэмжэтэ шэлэй заводой мастер **Стекленкин** Александр Георгиевичто, мүн тэрэ заводой директор **Луковников** Александр Павловичта, барилгын материалнуудай промышленностиин Министерствын Главстройстеклогой начальник **Ломтев** Дмитрий Андреевичтэ, Главтехстеклогой Львовско заводой директор **Новиков** Федор Федоровичто, цехын начальник **Передериенко** Тамара Даниловнада, мастер **Дубов** Федор Матвеевичтэ, СССР-эй элүүрые хамгаалгын Министерствын Управлениин главна инженер **Колдаев** Борис Георгиевичто,—хабтагар шэл бүтээн гаргаха шэнэ арга зохёоһоной ба промышленностьда нэбтэрүүлһэнэй түлөө.

7. Ивановска Ехэ мануфактурын фабрикын бүд нэхэгшэ **Солодова**Ираида Ивановнада, оёдолой фабрикын механикналадчик **Седова** Екатерина Кузьминичнада, Куровска меланжева комбинадай ровничница **Усанова** Пелагея Дмитриевнада, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Казанска улһанай комбинадай бүд нэхэгшэ **Лаврентьева** Наталья Ивановнада, «Заря свободы» гэжэ гуталай фабрикын бригадир **Арсеньев** Александр Пиловичтэ, Л. П. Берияын нэрэмжэтэ гуталай фабрикын цехын ахалагша механик **Нинопашвили** Ирадион Александровичта, Московско хромово арһанай заводой арһа харуулдагша **Манцев** Иван Михайловичта, Илья-Высоковско улһанай заводой бригадир **Фифатова** Александра Александровнада, Погиной нэрэмжэтэ оймһоной фабрикын ахалагша мастер **Баранов** Павел Васильевичта,—хүдэлмэриин стахановска шэнэ методуудые зохёоһоной ба хүнгэн промышленностиин предприятинууд дээрэ үйлэдбэриие һайжаруулһанай түлөө.

8. Хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэ **Третьяков** Павел Григорьевичто, СССР-эй хүнгэн промышленностиин Министерствын Научно-шэнжэлэлгын институдай инженернүүд **Бухтанов** Иван Никитичтэ, **Великовский** Абрам Семеновичто, **Горшков** Александр Ивановичта, **Зубов** Алексей Алексеевичтэ, **Наллер** Лев Григорьевичто, **Кононов** Анатолий Ивановичта, Главмашдеталиин Киевскэ экспериментальна мастерскойнуудай конструктор **Купершмидт** Моисей Зусьевичтэ, Ивановска ремизо-бердочнэ заводой хүдэлмэрилэгшэд **Леонтьев** Дмитрий Ивановичта, **Пешехонов** Андрей Николаевичта, К. И. Фроловой нэрэмжэтэ Ивановска меланжева комбинадай хлопок нэхэлгын техник **Смирнов** Александр Николаевичта, хүнгэн промышленностиин Министерствын машина ба деталь бүтээлгын Главна Управлениин начальник **Сушин** Василий Ефимовичтэ, С. М. Кировэй нэрэмжэтэ нэхэлгын-ниткын комбинадай мастер **Трофимов** Иван Романовичта, —хлопчатобумажна промышленностьда бүхэли металлическа нильчата лентэ үйлэдбэрилдэг болоһоной ба үргэнөөр нэбтэрүүлһэнэй түлөө.

9. Хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэ **Янчук** Георгий Яковлевичта, инженернүүд **Егоров** Георгий Петровичто, **Поярков** Александр Сергеевичтэ, **Гольцев** Николай Васильевичта, **Пенкина** Александра Борисовнада, мастерай туһалагша **Иванов-Антоненков** Алексей Григорьевичто, түмэршэ дархан **Клочков** Федор Андреевичтэ, цехын начальник **Полюсук** Аркадий Менделевичтэ, цехын техник **Ананьева** Надежда Георгиевнада, научно-шэнжэлэлгын институдай научна сотрудник **Владимиров** Борис Михайловичта,—техническэ шэнэ бүдүүдые үйлэдбэрилхэ машинануудые зохёоһоной ба промышленностьда нэбтэрүүлһэнэй түлөө.

л. Медицинын талаар

100.000 түхэригэй хэмжээтэй ХОЁРДОХИ зэргын шангуудые

1. Хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэ **Бресткин** Михаил Павловичта, научна сотруднигууд **Комендантов** Георгий Леонидовичто, **Левашев** Вадим Васильевичта, **Португалов** Виктор Валентиновичтэ, **Лаврентьев** Владимир Ивановичта, **Турецкий** Семен Исаевичта,—физиологическа шэнжэлэлгэнүүдэй шэнэ методуудые зохёоһоной түлөө.

2. Медицинскэ инструментариин ба түхеэрэлгын Бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай инженер-конструктор, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэ **Гудов** Василий Федотовичто, мүн тэрэ институдай ахалагша инженернүүд-конструкторнууд **Капитанов** Николай Николаевичта, **Кукушкин** Леонид Ивановичта, **Поляков** Федор Устиновичта, **Стрекопытов** Алексей Алексеевичтэ, **Какабьян** Александр Павловичта, мүн тэрэ институдай врач-хирург **Петрова** Наталья Петровнада, Склифасовскиин нэрэмжэтэ институдай таһагые даагша **Андросов** Павел Иосифовичто, И. В. Сталинай нэрэмжэтэ Московско медицинскэ хоёрдохи институдай врач-хирург **Ахалая** Михаил Георгиевичто,—шуһанай һудаһануудые оёхо аппарат зохёоһоной түлөө.

3. Киевскэ рентгено-радиологическа ба онкологическа институдай таһагые даагша, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэ, **Овощников** Максимилиан Семеновичто, мүн тэрэ институдай консультант, СССР-эй медицинскэ наукануудай Академиин гэшүүн-корреспондент **Иванов** Вадим Николаевичта, Главмедпромой Центральна конструкторска бюрогой конструктор **Прокофьев** Александр Ивановичта,—дотор органуудай үбшэнүүдые тодорхойлхо аппарат, томофлюорографай шэнэ конструкци зохёоһоной түлөө.

4. М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Московско гүрэнэй университедэй профессор **Кудряшов** Борис Александровичта, СССР-эй медицинскэ наукануудай Академиин Н. Ф. Гамалейн нэрэмжэтэ эпидемиологиин ба микробиологиин институдай таһагые даагша **Бейлинсон** Анастасия Васильевнада, мүн тэрэ институдай директорэй орлогшо медицинскэ наукануудай доктор **Лебедев** Николай Евгеньевичтэ,—медицинскэ шэнэ препарат зохёоһоной ба тэрэниие үйлэдбэрилэн гаргалга эмхидхэһэнэй түлөө.

50.000 түхэригэй хэмжээтэй ГУРБАДАХИ зэргын шангуудые

1. СССР-эй медицинскэ наукануудай Академиин үнэнтэ гэшүүн, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэ **Аничков** Сергей Викторовичтэ, мүн тэрэ Академиин гэшүүн-корреспондент **Савицкий** Николай Николаевичта, научна сотрудник **Кузнецов** Сергей Георгиевичто,—эмнэлгын шэнэ препарат бии болгоһоной түлөө.

2. Латвийска ССР-эй наукануудай Академиин ой модоной ажахын проблемэнүүдэй Институдай ахалагша научна сотрудник, хүдэлмэриин хүтэлбэрилэгшэ **Гиллер** Соломон Ароновичто, Латвийска ССР-эй наукануудай Академиин үнэнтэ гэшүүн **Калниньш** Арвид Ивановичта, Рижскэ фармацевтическэ заводой директор **Семенюк** Гордей Михайловичта, мүн тэрэ заводой, инженернүүд **Науменко** Николай Никифоровичтэ, **Гершов** Мейер Мовшевичтэ,—«Наск» гэжэ эмнэлгын препарат үйлэдбэрилэн гаргаха шэнэ метод нэбтэрүүлһэнэй түлөө.

3. Станиславска Областной арһанай-венерологическа диспансерай ординатор, медицинскэ наукануудай кандидат **Гордеев** Вячеслав Григорьевичто, — хабдарнуудые ба арһанай шархын үбшэнүүдые эмнэхэ «Гордеевэй шэнгэн зүйл» гэжэ тусхай хэрэгсэлые зохёоһоной ба медицинскэ практикада нэбтэрүүлһэнэй түлөө.

4. СССР-эй медицинскэ наукануудай Академиин онкологиин Институдай лабораториие даагша профессор **Ларионов** Леонид Федоровичто, Ленинградскэ технологическа институдай профессор **Немец** Вульф Григорьевичто,— «Эмбихин» гэжэ эмээр лифогрануломатозые ба шуһа багатай ябадалые эмнэхэ шэнэ метод зохёоһоной ба элүүрые хамгаалгын практикада тэрэниие нэбтэрүүлһэнэй түлөө.

5. УССР-эй элүүрые хамгаалгын Министерствын Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидуудай ургэ-вну[...] республиканска Нэгэдэхи го[...] лабораториие даагша **Никонов** [...] Александровичта, УССР-эй [...] хангалгын Министрын орлогш[...] Николай Андреевичтэ, Киев гор[...] линска райпромкомбинадай лабо[...] **пикова** Татьяна Ефимовнадэ,—[...] буугай хүдэлэсэтэй-косметическ[...] зохёоһоной түлөө.

6. Хүдэлмэриин хүтэлбэрил[...] **востин** Дмитрий Георгиевичто, [...] сотруднигууд **Фенюк** Борис [...] новичта, **Федоров** Владимир [...] та, **Семенов** Николай Михайлов[...] **пов** Александр Васильевичт[...] Петр Евгеньевичтэ, **Пастухов** [...] колаевичта, **Тропин** Николай [...] та, **Вугмейстр** Овсей Исаакович[...] **нова** Мария Никитичнадэ,—[...] тарлан халдаагша амитадтай [...] шэнэ арга зохёоһоной ба [...] нэбтэрүүлһэнэй түлөө.

7. С. Орджоникидзын нэрэмж[...] хэсоюзна химико-фармацевтическ[...] но-шэнжэлэлгын институдай [...] риие даагша, хүдэлмэриин [...] лэгшэ **Ханена** Филипп Семенов[...] тэрэ институдай научна сотр[...] **Гладких** Вера Федоровнада, **Гу**[...] сон Эммануилловичта, **Першин** [...] Николаевичта, Москва городой [...] клиническэ больницын глав[...] **Прохорович** Ермолай Васильев[...] бациллярна дизентериие эмнэ[...] арга зохёоһоной ба нэбтэрү[...] түлөө.

III.

Литературын ба искусствын талаар онсо гайхамшаг хүдэлмэринүүдэй түлөө Сталинска шангуудые

а. Уранзохёолой прозын талаар

100.000 түхэригэй хэмжээтэй НЭГЭДЭХИ зэргын шангуудые

1. **Гладков** Фёдор Васильевичта—«Дураараа хүнүүд» гэжэ повестиин түлөө.
2. **Николаева** Галина Евгеньевнада — «Хадалга» гэжэ романай түлөө.

50. 000 түхэригэй хэмжээтэй ХОЁРДОХИ зэргын шангуудые

1. **Бабаевский** Семен Петровичто — «Газар дээгүүр сасарһан гэрэл» (2-хи ном) гэжэ романай түлөө.
2. **Баширов** Гумар Башировичта—«Нэрэ хүндэ» гэжэ романай түлөө.
3. **Ибрагимов** Мирзада—«Үдэр ерэхэ» гэжэ романай түлөө.
4. **Кожевников** Алексей Венедиктовичтэ—«Амиды уһан» гэжэ романай түлөө.
5. **Никитин** Николай Николаевичтэ—«Хойто зүгэй толон» гэжэ романай түлөө.
6. **Наджми** Кави Гибятовичта—«Хабарай һалхин» гэжэ романай түлөө.
7. **Рыбаков** Анатолий Наумовичта — «Жолоошод» гэжэ романай түлөө.
8. **Соколов** Михаил Дмитриевичтэ — «Ошод» гэжэ романай түлөө.
9. **Чеишвили** Александр Николаевичта «Лело» гэжэ романай түлөө.

25.000 түхэригэй хэмжээтэй ГУРБАДАХИ зэргын шангуудые

1. **Антонов** Сергей Петровичто—«Харгыгаар машинанууд ябана» гэжэ рассказуудай номой түлөө.
2. **Бирюков** Николай Зотовичто—«Сахали» гэжэ романай түлөө.
3. **Гудаитис-Гузявичюс** Александр Августовичта—«Түмэршэ дархан Игнотасай үнэн» гэжэ романай түлөө.
4. **Закруткин** Виталий Александровичта—«Тамардаг станица» гэжэ романай түлөө.
5. **Караваева** Анна Александровна — «Гэлнууд», «Гүйлгэ», «Түрэлхи гэр» гэжэ романуудай түлөө.
6. **Кассиль** Лев Абрамовичта, **Поляновский** Макс Леонидовичто—«Одхон хүбүүнэй улица».
7. **Кербабаев** Берды Мурадовичта — «Сагаан алтанай ороной Айсолтан» гэжэ повестиин түлөө.
8. **Собко** Вадим Николаевичта — «Эб найрамдалай эшэ үндэһэн» гэжэ романай түлөө.
9. **Стельмах** Михаил Афанасьевичта— «Түрэлэй ехэ хүн» гэжэ романай түлөө.
10. **Тока** Салчак Калбакпорековичто —«Арадай үгэ» гэжэ повестиин түлөө.
11. **Трифонов** Юрий Валентиновичтэ— «Студентнүүд» гэжэ повестиин түлөө.
12. **Шагинян** Мариэтта Сергеевнада— «Советскэ Армениар аяншалан ябалга» гэжэ очеркнуудтай номой түлөө.
13. **Шамякин** Иван Петровичто — «Гүнзэгы урадхал» гэжэ романай түлөө.

б. Поэзиин талаар

100.000 түхэригэй хэмжээтэй НЭГЭДЭХИ зэргын шангуудые

1. **Малышко** Андрей Самойловичто — «Хүхэ далайн саана» гэжэ шүлэгүүдэй сборнигой түлөө.
2. **Маршак** Самуил Яковлевичта — «Үхибүүдтэ зорюулһан шүлэгүүд» гэжэ сборнигой түлөө.
3. **Щипачев** Степан Петровичто—«Павлик Морозов» гэжэ поэмын түлөө.

50.000 түхэригэй хэмжээтэй ХОЁРДОХИ зэргын шангуудые

1. **Абашидзе** Григолдо (Григорий Григорьевичто)—«Ленин Самгоридо», «Урдахи хилэ дээрэ» гэжэ шүлэгүүдэй циклнүүдэй түлөө.
2. **Сурков** Алексей Александровичта— «Дэлхэйдэ —эб найрамдал» гэжэ шүлэгүүдэй сборнигой түлөө.
3. **Тильвитис** Теофелис Юстековичто— «Литовско газар дээрэ» гэжэ поэмын түлөө.
4. **Цадас** Гамзадга — «Шэлэгдэмэл» гэжэ шүлэгүүдэй сборнигой түлөө.

25.000 түхэригэй хэмжээтэй ГУРБАДАХИ зэргын шангуудые

1. **Берггольц** Ольга Федоровнада— «Первороссийск» гэжэ поэмын түлөө.
2. **Бровка** Петр Устиновичта—«Ажабайдалай харгы» гэжэ шүлэгүүдэй сборнигой түлөө.
3. **Воронько** Платон Никитовичтэ — «Үглөөнэй мэндэ», «Алдарта һайхан дэлхэй» гэжэ шүлэгүүдэй сборнигуудай түлөө.
4. **Казаков** Миклайда (Николай Ивановичта)—«Поэзи—инаг хани» гэжэ шүлэгүүдэй сборнигой түлөө.
5. **Кирсанов** Семен Исааковичта—«Макар Мазай» гэжэ поэмын түлөө.
6. **Рза** Расулда—«Ленин» гэжэ поэмын түлөө.
7. **Эмин** Геворкдо—«Шэнэ харгы» гэжэ шүлэгүүдэй сборнигой түлөө.

в. Драматургиин талаар

50.000 түхэригэй хэмжээтэй ХОЁРДОХИ зэргын шангуудые

1. **Мосашвили** Илодэ (Илья Онисимовичта),—«Шангээлдэһэн шулуунууд» гэжэ пьесын түлөө.
2. **Суров** Анатолий Алексеевичтэ — «Москвада үүр сайлга» гэжэ пьесын түлөө.
3. **Штейн** Александр Петровичто—«Адмиралай туг» гэжэ пьесын түлөө.

25.000 түхэригэй хэмжээтэй ГУРБАДАХИ зэргын шангуудые

1. **Дьяконов** Николай Михайловичто— «Энжэтэй хурим» гэжэ пьесын түлөө.
2. **Корнейчук** Александр Евдокимовичта—«Калинова шугы» гэжэ пьесын түлөө.
3. **Крапива** Кондрат Кондратьевичта— «Жэргэмэлнүүд жэргэнэ» гэжэ пьесын түлөө.
4. **Чепурин** Юлий Петровичто—«Һэлихэл» гэжэ пьесын түлөө.

г. Литературна критикэ ба искусствоведениин талаар

50.000 түхэригэй хэмжээтэй ХОЁРДОХИ зэргын шангые

Благой Дмитрий Дмитриевичтэ—«Пушкинай творческо зам» гэжэ номой түлөө.

25.000 түхэригэй хэмжээтэй ГУРБАДАХИ зэргын шангые

Орлов Владимир Николаевичта—«1790—1800 онуудтахи ороной гэгээрүүлэгшэд» гэжэ номой түлөө.

д. Уранһайханай кинематографиин тала[...]

100.000 түхэригэй хэмжээтэй НЭГЭДЭХИ зэргын шангуудые

1. «Мусоргский» гэжэ үнгэтэ кинокартинын түлөө: РСФСР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша, сценариин автор ба режиссер **Рошаль** Григорий Львовичто; сценариин автор **Абрамова** Анна Абрамовнада; СССР-эй арадай артист **Борисов** Александр Федоровичто; СССР-эй арадай артист **Черкасов** Николай Константиновичта; артист **Никитин** Федор Михайловичта; артист **Балашов** Владимир Павловичтэ; РСФСР-эй ба Таджикска ССР-эй габьяата артистка **Сухаревская** Лидия Петровнада; РСФСР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша, уранзурааша **Суворов** Николай Георгиевичто; оператор **Магид** Моисей Шоломовичто; оператор **Сокольский** Лев Евгеньевичтэ; абяадуунай оператор **Шаргородский** Арнольд Александровичта.

2. «Нюуса мисси» гэжэ кинокартинын түлөө: СССР-эй арадай артист, режиссер **Ромм** Михаил Ильичтэ; сценариин автор **Исаев** Константин Федоровичто; сценариин автор **Маклярский** Исидор Борисовичта; РСФСР-эй арадай артистка **Кузьмина** Елена Александровнада; Украинска ССР-эй арадай артист **Комиссаров** Николай Валериановичта; РСФСР-эй габьяата артист **Вячеслов** Сергей Михайловичта; артист **Перцовский** Марк Наумовичта; оператор **Волчек** Борис Израйлевичта.

3. «Сүлөөлэгдэһэн Хитад» гэжэ үнгэтэ кинокартинын түлөө: СССР-эй арадай артист, режиссер **Герасимов** Сергей Аполлинарьевичта; режиссер **Волк** Эдуард Юлиановичта; композитор **Хо Ши-дэ**, литературна консультант **Чжоу Либодо**; оператор **Рапопорт** Вульф Абрамовичта; оператор **Блажков** Николай Алексеевичтэ; оператор **Гиндин** Михаил Ефимовичтэ; оператор **Киселев** Василий Николаевичта; оператор **Петров** Борис Александровичта; оператор **Макасеев** Борис Константиновичта; оператор **Хавчин** Абрам Львовичто; оператор **Сюй Сяо-бимдэ**; оператор **Сун Хэ-миндэ**; уншагша артист **Чжоу-Фындэ**.

4. «Москваһаа холо» гэжэ үнгэтэ кинокартинын түлөө: режиссер **Столпер** Александр Борисовичта; СССР-эй арадай артист **Охлопков** Николай Павловичта; РСФСР-эй габьяата артист **Кадочников** Павел Петровичто; РСФСР-эй арадай артист **Свердлин** Лев Наумовичта; артист **Столяров** Сергей Дмитриевичтэ; артист **Бернес** Марк Наумовичта; Латвийска ССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша, оператор **Шеленков** Александр Владимировичта; оператор **Чен** Иоланда Евгеньевнадэ.

50.000 түхэригэй хэмжээтэй ХОЁРДОХИ зэргын шангуудые

1. «Кубанска хасагууд» гэжэ үнгэтэ кинокартинын түлөө: СССР-эй арадай артист, режиссер **Пырьев** Иван Александровичта; РСФСР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша, сценариин автор **Погодин** Николай Федоровичто; РСФСР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша, композитор **Дунаевский** Исаак Иосифовичто; СССР-эй арадай артистка **Ладынина** Марина Алексеевнадэ; РСФСР-эй габьяата артист **Лукьянов** Сергей Владимировичта; артистка **Лучко** Клара Степановнада; РСФСР-эй [...] артист **Володин** Владимир Серг[...] РСФСР-эй искусствонуудай [...] ажал-ябуулагша, оператор **Павл**[...] тин Ефимовичтэ; абяануудай [...] **Лещев** Вячеслав Алексеевичтэ.

2. «Хосорхо бологшодой загов[...]» үнгэтэ кинокартинын түлөө: [...] **Калатозов** Михаил Констан[...] РСФСР-эй габьяата артистка [...] Людмила Александровнада; [...] арадай артист **Суданов** Илья [...] левичта; артист **Ситко** Борис [...] сандровичта; РСФСР-эй габьят[...] тистка **Пилявская** Софья [...] лавовнада; РСФСР-эй арадай [...] **Штраух** Максим Максимовичта; [...] **Вертинский** Александр Нико[...] РСФСР-эй искусствонуудай [...] ажал-ябуулагша, уранзурааша [...] Иосиф Ароновичто; оператор [...] Марк Павловичта.

3. «Жуковский» гэжэ үнгэтэ [...] тинын түлөө: СССР-эй арадай [...] режиссер **Пудовкин** Всеволод Ил[...] вичто; режиссер **Васильев** Дмитр[...] новичта; Латвийска ССР-эй ар[...] тист **Юровский** Юрий Ильичтэ; [...] эй габьяата артист **Белокуров** [...] Вячеславовичта; артист **Битюки**[...] Валентиновичта; РСФСР-эй [...] нуудай габьяата ажал-ябуулагша [...] Анатолий Дмитриевичтэ; опера[...] **ва** Тамара Григорьевнада.

4. «Александр Попов» гэжэ [...] тинын түлөө: Эстонско ССР-эй [...] вонуудай габьяата ажал-ябуул[...] жиссер **Раппопорт** Герберт Мори[...] режиссер **Эйсымонт** Виктор В[...] вичта; СССР-эй арадай артист [...] Николай Константиновичта; СССР[...] дай артист **Борисов** Александр Ф[...] то; РСФСР-эй арадай артист **Си**[...] Константин Васильевичта; РСФСР[...] бьяата артист **Фрейндлих** Бруно [...] вичта; оператор **Шапиро** Евгений [...] миновичта; оператор **Назаров** [...] Михайловичта.

5. «Зоригтой хүнүүд» гэжэ [...] кинокартинын түлөө: режиссер [...] Константин Константиновичта; с[...] автор **Вольпин** Михаил Дави[...] сценариин автор **Эрдман** Нико[...] товичто; артист **Гурзо** Сергей [...] вичто; СССР-эй арадай артист [...] Алексей Николаевичта; оператор [...] Игорь Владимировичта.

25.000 түхэригэй хэм[...] ГУРБАДАХИ зэргын шангу[...]

1. «Агуухэ хүсэн» гэжэ [...] пын түлөө: СССР-эй арадай [...] режиссер **Эрмлер** Фридрих [...] РСФСР-эй арадай артист **Бабоч**[...] Андреевичтэ; РСФСР-эй габьят[...] **Хохряков** Виктор Ивановичта; [...] ска ССР-эй габьяата артист, [...] **Нольцатый** Абрам Конелевичтэ.

2. «Эдэцэ эхэ орон бии» [...] картинын түлөө: Белорусска [...] габьяата артист, режиссер **Фа**[...] Александр Михайловичта; реж[...] **гошин** Владимир Григорьевичтэ; [...] ой арадай артист **Астангов** Ми[...] доровичто; РСФСР-эй арадай [...] **Раневская** Фаина Григорьевна[...] ка **Смирнова** Лидия Николаевн[...] тист **Юдин** Геннадий Петровичта.

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи н[...])

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведтэ

50 ОНДО НАУКЫН, УХААЛАН ЗОХЁОЛГЫН, ЛИТЕРАТУРЫН БА ИСКУССТВЫН ТАЛААР ХЭГДЭҺЭН НСО ГАЙХАМШАГ ХҮДЭЛМЭРИНҮҮДЭЙ ТҮЛӨӨ СТАЛИНСКА ШАНГУУДЫЕ ОЛГОХО ТУХАЙ

(Үргэлжэлэл)

е. Хроникально-документальна кинематографиин талаар

.000 түхэригэй хэмжээтэй НЭГЭДЭХИ зэргын шангые

...арадай илалта» гэжэ үнгэтэ ...тынын түлөө: РСФСР-эй искус...дай габьяата ажал-ябуулагша, ...р **Варламов** Леонид Васильевич...ссер **Лукинский** Иван Владими...; литературна консультант ...йз; оператор **Гусев** Сергей ...; оператор **Крылов** Анатолий ...ровичта; оператор **Микоша** Вла...; Владиславовичта; оператор **Се...сей** Георгиевичто; оператор ...**Дмитрий** Георгиевичто; опера...**тров** Вульф Самуйловичта; опе...**Коротнин** Павел Дмитриевичтэ; ...**У Бень-лидэ**; оператор **Хо Юй-**...; оператор **Ли Хуада**; оператор ...; оператор **Ли Бинь-джунда**; ...**Е Ху-эйда**.

.000 түхэригэй хэмжээтэй ...ХОЁРДОХИ зэргын шангуудые

...**на** Чехословаки» гэжэ үнгэтэ ...нын түлөө: режиссер **Беляев** ...Николаевичта; режиссер **Волчек** ...та; композитор **Капр** Яна; опе...**Колушаков** Рувим Борисовичта; ...**Монгловский** Юрий Викторо...; оператор **Сокольников** Иван Ива...

...**Демократическа** Германи» гэжэ ...кинокартинын түлөө: Белорус...СР-эй искусствонуудай габьяата ...ажал-ябуулагша **Садкович** Николай Фе...; оператор **Бобров** Георгий Ма...; оператор **Бессарабов** Игорь ...ичтэ.

...«Советскэ Латви» гэжэ үнгэтэ ...тынын түлөө: режиссер **Киселев** Федор Ивановичта; оператор **Масс** Вадим Семеновичто; оператор **Шулятин** Герман Владимировичта.

4. «Советскэ Эстони» гэжэ үнгэтэ кинокартинын түлөө: Эстонско ССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагшэ, режиссер **Томберг** Владимир Эрнестовичтэ; режиссер **Гиндин** Иосиф Львовичто; композитор **Райман** Виллем Мадисовичта; оператор **Парвель** Владимир Юрьевичтэ; оператор **Школьников** Семен Семеновичто.

5. «Наука ба техникэ» (№ 1-12, 1950 он) гэжэ киножурнал зохёоһоной түлөө: режиссер **Чулков** Сергей Федоровичто; режиссер **Когтев** Константин Александровичта; режиссер **Яшин** Давид Исаковичта; режиссер **Петрова** Полина Гавриловнада.

20.000 түхэригэй хэмжээтэй ГУРБАДАХИ зэргын шангуудые

1. «Ажалда алдар соло» гэжэ кинокартинын түлөө: режиссер **Григорьев** Роман Григорьевичто, оператор **Небылицкий** Борис Рудольфовичто; оператор **Рейзман** Оттилия Болеславовнада; оператор **Мухин** Евгений Васильевичта.

2. «Соперингүүд» гэжэ кинокартинын түлөө: режиссер **Задорожный** Яков Григорьевичто; оператор **Сухомлинов** Анатолий Александровичта.

3. «Газарые шэнэдхэн һэльбэлгэ» гэжэ үнгэтэ кинокартинын түлөө: режиссер **Копалин** Илья Петровичто; оператор **Глидер** Михаил Моисеевичтэ; оператор **Киселев** Сергей Ивановичта; оператор **Уралов** Сергей Яковлевичта; оператор **Фельдман** Зиновий Львовичто.

ж. Хүгжэмэй талаар

Хүгжэмтэ—сценическэ ба вокальна зохёолнууд (оперо, балет, оратори, кантата).

.000 түхэригэй хэмжээтэй ...ХОЁРДОХИ зэргын шангуудые

...РСФСР-эй искусствонуудай габь...ажал-ябуулагша **Кабалевский** Дмит...риевичта—«Тарасай була» гэ...жэ хүгжэмэй түлөө.

...Украинска ССР-эй ба Туркменскэ ...искусствонуудай габьяата ажал-...ябуулагша **Мейтус** Юлий Сергеевичтэ ...**«Абадан-Марди»** гэжэ оперын хүгжэ...түлөө.

...Композитор **Скултэ** Адольф Петро...— «Эрхэ сүлөөгэй сакта» гэжэ ...хүгжэмэй түлөө.

...Композитор **Степанов** Лев Борисо...— «Иван Болотников» гэжэ опе...хүгжэмэй түлөө.

...РСФСР-эй арадай артист **Прокофьев** Сергей Сергеевичтэ—«Үбэлэй түүдэг» гэжэ вокально-симфоническа сюитын ба «Эб найрамдал хамгаалгада» гэжэ ораториин түлөө.

25.000 түхэригэй хэмжээтэй ГУРБАДАХИ зэргын шангуудые

1. Композитор **Гасанов** Готфрид Алиевичтэ — «Сталин тухай дагестанска кантатын» түлөө.

2. Композитор **Жуковский** Герман Леонтьевичто—«Үнэн зүрхэнһөө» гэжэ оперын хүгжэмэй түлөө.

3. Композитор **Зариний** Мартер Оттовичто — «Валмиерскэ геройнууд» гэжэ ораториин түлөө.

4. Эстонско ССР-эй арадай артист **Эрнесакс** Густав Густавовичта — «Берег бурь» гэжэ оперын хүгжэмэй түлөө.

II. Инструментальна томо зохёолнууд

.000 түхэригэй хэмжээтэй ...НЭГЭДЭХИ зэргын шангые

...СССР-эй арадай артист **Мясковский** ...Яковлевичта — 27-дохи сим...и № 13 квартедэй түлөө (наһа ...болоһон).

.000 түхэригэй хэмжээтэй ...ХОЁРДОХИ зэргын шангуудые

...Композитор **Галынин** Герман Гер...тэ — симфоническа оркестртэ ...«Ород темэтэй эпическэ ...түлөө.

...Композитор **Пейко** Николай Ива...— симфоническа оркестртэ ...«Молдавска сюитын» түлөө.

.000 түхэригэй хэмжээтэй ...ГУРБАДАХИ зэргын шангуудые

...Композитор **Бабаджанян** Арно Ару...та — оркестртэй фортепианодо зорюулһан «Героическа балладын» түлөө.

2. Композитор **Вайнюнас** Стасис Андреевичтэ — оркестртэй скрипкэдэ зорюулһан литовско темэтэй рапсодиин түлөө.

3. Композитор **Гомоляка** Вадим Борисовичтэ — «Закарпатска эскизүүд» гэжэ симфоническа сюитын түлөө.

4. Композитор **Кужамьяров** Кудус Ходжамьяровичта — симфоническа оркестртэ зорюулһан «Ризвангуль» гэжэ поэмын түлөө.

5. Композитор **Мачаварианн** Алексей Давыдовичта — оркестртэй скрипкэдэ зорюулһан концертын түлөө.

6. Композитор **Мухатов Велимухамед**тэ—«Туркменскэ сюитын» түлөө.

7. Композитор **Тактакишвили** Отар Васильевичта — № 1 симфониин түлөө.

III. Бага формын зохёолнууд

.000 түхэригэй хэмжээтэй ...ХОЁРДОХИ зэргын шангуудые

...РСФСР-эй искусствонуудай габь...ажал-ябуулагша **Александров** Ана...Николаевичта — Северцовэй үгэ...һэн «Үнэн байлга» гэжэ ро...цикл, Пушкинай үгэдэ бэ...романснуудай цикл ба үхибүүд...зорюулһан фортепианна пьесын түлөө.

...Туркменскэ ССР-эй искусствону...габьяата ажал-ябуулагша **Корчма**...Дмитрий Аркадьевичта—хоор ба ...симфоническа оркестртэ зорюулһан «Сү...даг» гэһэн сюитын түлөө.

...Композитор **Макаров** Валентин ...вичтэ — хоор ба арадай инстру...нуудай оркестртэ зорюулһан «Баа...» гэжэ сюитын түлөө.

...РСФСР-эй искусствонуудай габьяа...ажал-ябуулагша **Мурадели** Вано ...Ильичтэ) — «Уласхоорондын ...союзай гимн», «Бидэ...найрамдалай зориг хүгэлнэ», «Эб ...түлөө тэмсэлшэтэй дуун», ...— Пекин», «Москвада гимн» ...дуунуудай түлөө.

.000 түхэригэй хэмжээтэй ...ГУРБАДАХИ зэргын шангуудые

...РСФСР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша **Васильев-Буглай** Дмитрий Степановичта — «Гүргалдайхан, Москва тээшэ ниидэ», «Баренцевэ далайн үргэн нюруу дээгүүр» «Уулын бүргэд», «Чапаевай хосорол», «Ургасын хатар» гэжэ дуунуудай түлөө.

2. Композитор **Кос-Анатольский** Анатолий Иосифовичто — «Москваһаа Карпат хүрэтэр», «Шэнэ верховина», «Поли дээрэ уулзалга» гэжэ дуунуудай түлөө.

3. Композитор **Кырвер** Борис Вольдштаровичта — «Манай колхоздо», «Зунай үдэшэ», «Дүүжэн урина», «Хүдэлмэриин һүүлээр» гэжэ дуунуудай түлөө.

4. Азербайджанска ССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша **Рустамов** Сеид Али оглыда — «Комсомол», «Сурейя», «Эб найрамдалай түлөө голосоо үгэнэб», «Сумгайт» гэжэ дуунуудай түлөө.

5. Композитор **Тулинов** Серафим Сергеевичтэ — «Бидэ эб найрамдалай түлөөбди», «Волга тухай дуун», «Сэсэглыш», «Колхозой газар», «Амаралтадаа ерэбэд», «Баатар ой» гэжэ дуунуудай түлөө.

6. Композитор **Юдаков** Соломон Александровичта — «Мирзачуль» гэжэ вокально-симфоническа сюитын түлөө.

IV. Концертно-наадалгын ажал-ябуулга

100.000 түхэригэй хэмжээтэй НЭГЭДЭХИ зэргын шангые

Московско Гүрэнэй филармониин солистка **Николаева** Татьяна Петровнада —концертно-наадалгын ажал-ябуулга ба оркестртэй фортепианода зорюулһан концерт зохёоһоной түлөө.

50.000 түхэригэй хэмжээтэй ХОЁРДОХИ зэргын шангуудые

1. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи радиоинформациин солистка, дуушан **Долуханова** Заруя Агасиевнада.

2. Азербайджанска ССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша, дирижер **Ниязи** (Таги-заде Ниязи Зульфугаровичта).

3. Московско Гүрэнэй филармониин солист виолончелист **Ростропович** Мстислав Леопольдовичто.

25.000 түхэригэй хэмжээтэй ГУРБАДАХИ зэргын шангуудые

1. Московско Гүрэнэй филармониин солист, скрипач **Безродный** Игорь Семеновичто.

2. Армянска ССР-эй арадай артист, Московско Гүрэнэй филармониин артист **Кочарян** Сурен Акимовичта — уран һайханаар уншалгын түлөө.

3. Советскэ Армиин Центральна театрын артистка **Попова** Валентина Алексеевнада — уранһайханаар уншалгын түлөө.

4. Узбекскэ ССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша, Узбекскэ Гүрэнэй филармониин арадай инструментнүүдэй оркестрын уранһайханай хүтэлбэрилэгшэ **Петросян** Ашот Ивановичта.

з. Тоһонзурагай талаар

100.000 түхэригэй хэмжээтэй НЭГЭДЭХИ зэргын шангые

СССР-эй арадай уранзурааша **Иогансон** Борис Владимировичта, **Соколов** Василий Васильевичта, **Тегин** Дмитрий Капитоновичто, **Чебаков** Никита Никифоровичтэ — «Комсомолой III съезд дээрэ В. И. Ленинэй үгэ хэлэлгэ» гэжэ картинын түлөө.

50.000 түхэригэй хэмжээтэй ХОЁРДОХИ зэргын шангуудые

1. РСФСР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша **Налбандян** Дмитрий Аркадьевичта, **Басов** Василий Николаевичта, **Мещанинов** Николай Петровичто, **Прибыловский** Виктор Александровичта, **Суздальцев** Михаил Аркадьевичта, — «Засаг — соведүүдтэ, эб найрамдал — арадуудта» гэжэ картинын түлөө ба Д. А. Налбандянай «Агуусхэ хани нүхэсэл» гэжэ картинын түлөө.

2. **Серов** Владимир Александровичта—«Таряашадай түлөөлэгшэд В. И. Ленин-дэ» гэжэ картинын түлөө.

3. Украинска ССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша **Григорьев** Сергей Алексеевичтэ — «Хоёр-гэһэн сэгнэлтые зүбшэн хэлсэлгэ» гэжэ картинын түлөө.

4. **Яблонская** Татьяна Ниловнадэ—«Хабар» гэжэ картинын түлөө.

25.000 түхэригэй хэмжээтэй ГУРБАДАХИ зэргын шангуудые

1. **Фаттахов** Латфулл Абдулменовичтэ, **Якупов** Харис Абдрахмановичта, —«Татарска АССР байгуулха тухай декредтэ гар табилга» гэжэ картинын түлөө.

2. **Вепхвадзе** Алексей Ивановичтэ — «1903 ондо И. В. Сталиниие Батумиһаа сүлэлгэ» гэжэ картинын түлөө.

3. **Решетников** Федор Павловичта, — «Эб найрамдалай түлөө» гэжэ картинын түлөө.

4. **Неменский** Борис Михайловичта,— «Холынхид ба ойрынхид тухай» гэжэ картинын түлөө.

5. **Мыльников** Андрей Андреевичтэ — «Амгалан тайбан полинууд дээрэ» гэжэ картинын түлөө.

6. **Сатель** Георгий Эдуардовичта — «Ремесленнэ училищада» гэжэ картинын түлөө.

7. РСФСР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша **Мешков** Василий Васильевичта — «Сталинска барилгануудай тула», «Кама», «Камын ужам дайда» гэжэ пейзажнуудай түлөө.

8. **Грицай** Алексей Михайловичта — «Жегулинуудта» гэжэ пейзажай түлөө.

9. **Нисский** Георгий Григорьевичто — «Дальниин эрьенүүдтэ», «Маягтай пейзаж», «Порт Одесса» гэжэ картинануудай түлөө.

10. Киргизскэ ССР-эй арадай уранзурааша **Чуйков** Семен Афанасьевичта,—«Минии Эхэ ороной амгалан тайбан полинууд дээрэ», «Тянь-Шаниин бооридо», «Үглөөгүүр совхоздо» гэжэ картинануудай түлөө.

и. Графикын талаар

75.000 түхэригэй хэмжээтэй НЭГЭДЭХИ зэргын шангые

Кукрыниксыдэ (РСФСР-эй арадай уранзурааша **Куприянов** Михаил Васильевичта, РСФСР-эй арадай уранзурааша **Крылов** Порфирий Никитичтэ, РСФСР-эй арадай уранзурааша **Соколов** Николай Александровичта) — «Дайн үүдхэгшэд», бусад политическэ карикатурын түлөө, М. Горькиин «Эхэ» гэжэ романда хэһэн иллюстрациин түлөө.

40.000 түхэригэй хэмжээтэй ХОЁРДОХИ зэргын шангуудые

1. РСФСР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша **Ефимов** Борис Ефимовичтэ, — «Бата бэхи эб найрамдалай түлөө, дайн үүдхэгшэдтэ эсэргүү» гэжэ сатирическэ зурагуудай альбомой түлөө.

2. **Жуков** Николай Николаевичта, — Б. Полевойн «Үнэн бодото хүн тухай повесть» гэжэ номдо хэһэн иллюстрациин түлөө.

20.000 түхэригэй хэмжээтэй ГУРБАДАХИ зэргын шангуудые

1. **Соколов** Илья Алексеевичтэ, — социалистическэ ажалай темэтэй үнгэтэ линогравюрын сери ба «А. М. Горькиин үхибүүн ябаһанай музей» гэжэ уһан шэрээр зураһан зурагуудай сериин түлөө.

2. **Пономарев** Николай Афанасьевичта, —«Донбассай шахтёрнууд» гэжэ зурагуудай сериин түлөө.

3. РСФСР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша **Тоидзе** Ираклий Моисеевичтэ — «Грузиин түүхэ» гэжэ номдо хэһэн иллюстрациин түлөө.

4. **Резниченко** Абрам Исааковичта — О. Гончарэй «Газар хүүенэ», Ю. Збанацкиин «Соколина ойн нюуса» гэжэ повестьнуудта хэһэн иллюстрациин түлөө.

5. **Дубинский** Давид Александровичта — А. Гайдарай «Чук ба Гек» гэжэ повестьдо хэһэн иллюстрациин түлөө.

к. Скульптурын талаар

100.000 түхэригэй хэмжээтэй НЭГЭДЭХИ зэргын шангые

СССР-эй арадай уранзурааша **Меркуров** Сергей Дмитриевичтэ, архитектор **Исраелян** Рафаел Сергеевичтэ — Ереван городто И. В. Сталинда зорюулан табигдаһан монументын түлөө.

50.000 түхэригэй хэмжээтэй ХОЁРДОХИ зэргын шангуудые

1. **Яцыно** Петр Петровичто — «В. И. Ленин» гэжэ скульптурын түлөө.

2. **Кибальников** Александр Павлович— «И. В. Сталин» гэжэ скульптурын түлөө.

3. СССР-эй арадай уранзурааша **Мухина** Вера Игнатьевнада, **Зеленская** Нина Германовнада, **Иванова** Зинаида Григорьевнада, **Казаков** Сергей Васильевичта, **Сергеев** Александр Михайловичта «Эб найрамдал эринэйди» гэжэ скульптурна группын түлөө.

4. **Воронский** Макар Кондратьевичта, **Олейник** Алексей Прокофьевичто —Т. Г. Шевченкын памятнигай түлөө.

25.000 түхэригэй хэмжээтэй ГУРБАДАХИ зэргын шангуудые

1. **Соколов** Вадим Николаевичта — «Ажалай илалта» гэжэ скульптурын түлөө.

2. **Александрович** Пятрас Павловичта —«Уранзохёолшо Жемайтэ» гэжэ скульптурын түлөө.

2. Азербайджанска ССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша **Абдурахманов** Фуад Гасан оглыда — «Хонишон» гэжэ скульптурын түлөө.

4. **Коненков** Сергей Тимофеевичтэ — «Марфинька», «Ниночка» гэжэ скульптурна портредүүдэй түлөө.

л. Архитектурын талаар

100.000 түхэригэй хэмжээтэй НЭГЭДЭХИ зэргын шангые

Никольский Александр Сергеевичтэ, **Кашин-Линде** Константин Ивановичта, **Степанов** Николай Николаевичта — Ленинград городтохи С. М. Кировэй нэрэмжэтэ стадионой архитектурын түлөө.

50.000 түхэригэй хэмжээтэй ХОЁРДОХИ зэргын шангуудые

1. **Симбирцев** Василий Николаевичта, **Левитан** Ефим Иосифовичто — Сталинград городтохи Областной партиина һургуулиин байшангай архитектурын түлөө.

2. **Чхеидзе** Константин Вячеславовичта, **Стуруа** Роберт Ивановичта — **Чиатури** городой театрын байшангай архитектурын ба плафоной росписиин түлөө.

25.000 түхэригэй хэмжээтэй ГУРБАДАХИ зэргын шангуудые

1. **Савицкий** Дмитрий Болеславовичта, **Шпекторов** Моисей Лазаревичта, **Биржюков** Сергей Михайловичта, **Мовчан** Владимир Яковлевичта, **Морозов** Дмитрий Ефимовичта, — Дээдэволжско гидроузелнуудай архитектурын түлөө.

2. **Ловейко** Иосиф Игнатьевичта, **Лебедев** Виктор Владимировичта, **Штеллер** Павел Павловичта — Москва городтохи «Советская» гэжэ гостиницын байшангай архитектурын түлөө.

3. **Мелия** Михаил Семеновичто — Тбилиси городтохи Плехановай проспектдэ баригдаһан байрын гэрнүүдэй архитектурын түлөө.

4. **Полюдов** Николай Степановичта — Кисловодск городто баригдаһан хүндэ индустриин предприятинуудые барилгын Министерствын главна санаториин архитектурын түлөө.

5. Армянска ССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша **Григорян** Марк Владимировичта — Ереван городто баригдаһан Армениин КП(б)-гэй ЦК-гэй байшангай архитектурын түлөө.

6. **Левенсон** Евгений Адольфовичто, **Грушка** Андрей Александровичта —Пушкин городтохи вокзалай байшангай архитектурын түлөө.

7. **Добровольский** Анатолий Владимировичта, **Гопкало** Вадим Ивановичта, **Косенко** Анатолий Яковлевичта — Киев городтохи Владимирска улицада баригдаһан байрын гэрэй архитектурын түлөө.

м. Театрально-драматическа искусствын талаар

100.000 түхэригэй хэмжээтэй НЭГЭДЭХИ зэргын шангые

Гүрэнэй Академическа бага театрта табигдаһан «Мартагдашагүй 1919» гэжэ спектаклиин түлөө: СССР-эй арадай артист, рижиссер **Зубов** Константин Александровичта, РСФСР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша, режиссер **Цыганков** Вениамин Ивановичта, РСФСР-эй арадай артист **Штраух** Максим Максимовичта, артист **Горбатов** Борис Федоровичто, СССР-эй арадай артист **Ильинский** Игорь Владимировичта, РСФСР-эй габьяата артист **Велихов** Евгений Павловичта, РСФСР-эй арадай артистка **Фадеева** София Николаевнада, РСФСР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша, уранзурааша **Федотов** Иван Сергеевичтэ.

50.000 түхэригэй хэмжээтэй ХОЁРДОХИ зэргын шангуудые

1. М. Горькиин нэрэмжэтэ СССР-эй Московско художественно академическэ театрта табигдаһан «Хоёрдохи инаг дуран» гэжэ спектаклиин түлөө: СССР-эй арадай артист, режиссер **Станицын** Виктор Яковлевичта, РСФСР-эй арадай артист, режиссер **Блинников** Сергей Капитоновичто, РСФСР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша, уранзурааша **Волков** Борис Ивановичта, артистка **Хромова** Елена Афанасьевнада, артист **Трошин** Владимир Константиновичта, РСФСР-эй габьяата артистка **Хомолова** Анна Михайловнада, РСФСР-эй габьяата артистка **Георгиевская** Анастасия Павловнада. РСФСР-эй габьяата артистка **Коломийцева** Анна Андреевнада, артист **Чернов** Петр Григорьевичто, артист **Давыдов** Владлен Семеновичто, РСФСР-эй арадай артист **Попов** Владимир Александровичта.

2. А. С. Пушкинай нэрэмжэтэ драмын Ленинградскэ академическэ театрта табигдаһан «Мартагдашагүй 1919» гэжэ спектаклиин түлөө: РСФСР-эй арадай артист, режиссер **Вивьен** Леонид Сергеевичтэ; режиссер **Мехнецов** Василий Алексеевичтэ; уранзурааша **Вишневецкая** Софья Касьяновнада; РСФСР-эй арадай артист **Скоробогатов** Константин Васильевичта; РСФСР-эй габьяата артист **Янцат** Валентин Ивановичта; РСФСР-эй габьяата артист **Адашевский** Константин Игнатьевичта, РСФСР-эй габьяата артист **Жуковский** Борис Елисеевичтэ.

3. Советскэ Армиин центральна театрта табигдаһан «Адмиралай туг» гэжэ спектаклиин түлөө: СССР-эй арадай артист, режиссер **Попов** Алексей Дмитриевичтэ; РСФСР-эй габьяата артист, режиссер **Афонин** Борис Макаровичта; РСФСР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша, уранзурааша **Шифрин** Ниссон Абрамовичта; артист **Ситко** Борис Александровичта; РСФСР-эй арадай артист **Хохлов** Александр Евгеньевичтэ, РСФСР-эй габьяата артистка **Добржанская** Любовь Ивановнада; РСФСР-эй габьяата артист **Хованский** Александр Панкратьевичта; артист **Иванов** Аполлон Алексеевичтэ; артист **Зельдин** Владимир Михайловичта, артист **Майоров** Михайл Михайловичта.

4. Моссоведэй нэрэмжэтэ Московско драматическа театрта табигдаһан «Москвада үүр сайлга» гэжэ спектаклиин түлөө: СССР-эй арадай артист, режиссер **Завадский** Юрий Александровичта; Белорусска ССР-эй габьяата артист, режиссер **Шапс** Александр Леонтьевичто; СССР-эй арадай артистка **Марецкая** Вера Петровнада; РСФСР-эй арадай артистка **Раневская** Файна Григорьевнада; СССР-эй арадай артист **Мордвинов** Николай Дмитриевичтэ, артистка **Холина** Валентина Григорьевнада; РСФСР-эй арадай артист **Абдулов** Осип Наумовичта; РСФСР-эй арадай артист **Оленин** Борис Юрьевичтэ; РСФСР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша, уранзурааша **Виноградов** Милий Александровичта.

5. Ив. Франкын нэрэмжэтэ Киевскэ гүрэнэй академическэ украинска драматическа театрта табигдаһан «Калинова шугы» гэжэ спектаклиин түлөө: СССР-эй арадай артист, режиссер **Юра** Игнатий Петровичто; СССР-эй арадай уранзурааша **Петрицкий** Анатолий Галактионовичто; СССР-эй арадай артист **Шумский** Юрий Васильевичта; СССР-эй арадай артистка **Ужвия** Наталья Михайловнада; Украинска ССР арадай артист **Добровольский** Виктор Николаевичта; артистка **Кусенко** Ольга Яковлевнада; Украинска ССР-эй габьяата артистка **Нятко** Полина Моисеевнада.

25.000 түхэригэй хэмжээтэй ГУРБАДАХИ зэргын шангуудые

1. М. Горькиин нэрэмжэтэ Сталинградска областной драматическа театрта табигдаһан «Һэшхэл» гэжэ спектаклиин түлөө: режиссер **Шишигин** Фирс Ефимовичтэ, уранзурааша **Новиков** Федор Павловичта; РСФСР-эй габьяата артист **Синицын** Константин Александровичта; Азербайджанска ССР-эй габьяата артист **Акимов** Виктор Акимовичта; артист **Машков** Александр Ивановичта; артист **Торкачевский** Владимир Павловичта.

2. Латвийска ССР-эй Гүрэнэй драмын академическэ театрта табигдаһан «Ногоон газар» гэжэ спектаклиин түлөө: Латвийска ССР-эй арадай артист, режиссер **Амтман-Бриедит** Альфред Фришевичтэ; Латвийска ССР-эй арадай артист **Осис** Янис Августовичта; артистка **Лина** Велта Мартыновнада; Латвийска ССР-эй арадай артистка **Клинтс** Антада; артистка **Старк-Стендер** Ольга Бришевнада; Латвийска ССР-эй габьяата артист **Видениек** Альфред Екабовичто; артист **Бар** Лудвиг Винцентовичтэ; артистка **Фрейман** Лидия Эдуардовнада.

3. М. Горькиин нэрэмжэтэ Ленинградска ехэ драматическа театрта табигдаһан «Разлом» гэжэ спектаклиин түлөө: режиссер **Соколов** Александр Васильевичта; режиссер **Зонна** Исак Соломоновичто; РСФСР-эй арадай артист **Полинеймако** Виталий Павловичта; РСФСР-эй арадай артист **Софронов** Василий Яковлевичта; РСФСР-эй арадай артист **Лариков** Александр Иосифовичто; РСФСР-эй арадай артистка **Гарновская** Елена Маврикиевнада; РСФСР-эй габьяата артистка **Кибардина** Валентина Тихоновнада; артистка **Ольхина** Нина Алексеевнада, артист **Корн** Николай Павловичта; РСФСР-эй габьяата артист **Богдановский** Алексей Александровичта.

4. Т. Шевченкын нэрэмжэтэ Днепропетровско украинска драматическа театрта табигдаһан «Мүнхэдөө хамга» гэжэ спектаклиин түлөө: Украинска ССР-эй габьяата артист, режиссер **Нобринский** Илья Григорьевичто; уранзурааша **Королев** Николай Николаевичта: Украинска ССР-эй габьяата артистка **Хрукалова** Зинаида Семеновнада; Украинска ССР-эй габьяата артист **Заднепровский** Леонид Сергеевичтэ; артист **Ильченко** Никита Федоровичто; артист **Овчаренко** Василий Ивановичта; Украинска ССР-эй габьяата артист **Верменич** Андрей Андреевичтэ.

5. Ш. Руставелиин нэрэмжэтэ Гүрэнэй драматическа театрта табигдаһан «Шэнгээгдэһэн шулуунууд» гэжэ спектаклиин түлөө: СССР-эй арадай артист, режиссер **Васадзе** Акакий Алексеевичтэ; СССР-эй арадай артист **Хорава** Акакий Алексеевичтэ; артист **Долидзе** Владимир Сергеевичтэ; Грузинска ССР-эй арадай артист **Сагарадзе** Георгий Илларионовичто; Грузинска ССР-эй арадай артист **Апхаидзе** Эманул Елисеевичтэ; артистка **Чахава** Медея Васильевнада; Грузинска ССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша, уранзурааша **Тавадзе** Дмитрий Матвеевичтэ.

6. Московско оперын театрта табигдаһан «Энжэтэй хурим» гэжэ спектаклиин түлөө: режиссер **Ровенских** Борис Ивановичта; артистка **Васильева** Вера Кузьминичнада; артист **Доронин** Виталий Дмитриевичтэ; артист **Дорофеев** Владимир Андреевичтэ; артистка **Кузьмичева** Любовь Сергеевнада; артист **Иванов** Георгий Александровичта; артистка **Ножакина** Галина Ивановнада; артистка **Пельтнер** Татьяна Ивановнада.

7. Азербайджанска Гүрэнэй ород драмын театрта табигдаһан «Каспи дээрэхи толон» гэжэ спектаклиин түлөө: Азербайджанска ССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша, режиссер **Ашумов** Матерэм Кязим оглыда; Азербайджанска ССР-эй габьяата артист **Мякишев** Константин Михайловичта; РСФСР-эй габьяата артист **Юдин** Петр Борисовичта; Азербайджанска ССР-эй арадай артист **Шарлахов** Виктор Петровичто; артист **Чинкин** Борис Михайловичта; Азербайджанска ССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша, уранзурааша **Ефименко** Сергей Митрофановичта.

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта).

Литературын ба искусствын талаар онсо гайхамшаг хүдэлмэринүүдэй түлөө Сталинска шангуудые

(Түгэсхэл)

8. И. В. Сталинай нэрэмжэтэ Туркменскэ Гүрэнэй драматическа театрта табигдаһан «Алланай бүлэ» гэжэ спектаклиин түлөө: Туркменскэ ССР-эй габьята артист, режиссер **Соидниязов** Мурадта: пьесын автор **Мухтаров** Гусейндэ; СССР-эй арадай артист **Нульмамедов** Аманда; Туркменскэ ССР-эй арадай артистка **Мурадова** Сонада; Туркменскэ ССР-эй габьята артист **Черкезов** Мухмедтэ; Туркменскэ ССР-эй габьята артист **Дурдыев** Атада; артист **Бекмурадов** Атамурадта.

9. РСФСР-эй габьята артист **Канин** Александр Матвеевичтэ — Рязанска областной драматическа театрта «Мещануud» гэжэ спектакль табиһанай ба тэрэ спектакльда Бессеменовой роль наадаһанай түлөө.

н. Оперно искусствын талаар

100.000 түхэригэй хэмжээтэй НЭГЭДЭХИ зэргын шангые

СССР-эй Гүрэнэй академическэ Ехэ театрта табигдаһан «Хованщина» гэжэ спектаклиин түлөө: СССР-эй арадай артист, дирижер **Голованов** Николай Семеновичто; РСФСР-эй арадай уранзурааша **Федоровский** Федор Федоровичто; РСФСР-эй искусствонуудай габьята ажал-ябуулагша, режиссер **Баратов** Леонид Васильевичта, хормейстер **Шорин** Михаил Георгиевичто, СССР-эй арадай артист **Рейзен** Марк Осиповичто, РСФСР-эй ба Грузинска ССР-эй габьята артистка **Давыдова** Вера Александровнада, РСФСР-эй габьята артист **Кривчена** Алексей Филипповичтэ, РСФСР-эй габьята артистка **Максакова** Мария Петровнада; РСФСР-эй арадай артист **Лубенцов** Василий Никитичтэ; артист **Перегудов** Александр Николаевичта; артист **Петров** Иван Ивановичта, артист **Огнивцев** Александр Павловичта.

50.000 түхэригэй хэмжээтэй ХОЁРДОХИ зэргын шангуудые

1. С. М. Кировэй нэрэмжэтэ оперо ба баледэй Ленинградска гүрэнэй академическэ театрта табигдаһан «Тарасай бүлэ» гэжэ спектаклиин түлөө: РСФСР-эй арадай артист, дирижер **Хайкин** Борис Эммануиловичта; РСФСР-эй габьята артист, режиссер **Шлепянов** Илья Юльевичтэ; Грузинска ССР-эй искусствонуудай габьята ажал-ябуулагша, уранзурааша **Вирсаладзе** Симон Багратовичта, РСФСР-эй габьята артист **Яшугин** Иван Петровичто, РСФСР-эй арадай артистка **Преображенская** Софья Петровнада, артист **Ярошенко** Лаврентий Артемьевичтэ, РСФСР-эй габьята артистка **Мшанская** Ольга Феликсовнада, РСФСР-эй габьята артист **Ульянов** Владимир Григорьевичто, РСФСР-эй габьята артист **Нечаев** Иван Алексеевичтэ, артист **Ивановский** Владимир Викторовичтэ. артистка **Калядо** Белла Константиновнада.

2. Ленинградска Гүрэнэй академическэ бага оперно театрта табигдаһан «Залуу гвардии» гэжэ спектаклиин түлөө: СССР-эй арадай артист, режиссер **Охлопков** Николай Павловичта; дирижер **Грикуров** Эдуард Петровичто; артист **Шапошников** Сергей Николаевичта; артистка **Лаврова** Татьяна Николаевнада; артист **Алмазов** Аркадий Ефимовичтэ; артистка **Ступальская** Антонина Ивановнада: РСФСР-эй габьята артистка **Головина** Ольга Николаевнада.

3. Молотовско оперо ба баледэй театрта табигдаһан «Иван Болотников» гэжэ спектаклиин түлөө: РСФСР-эй габьята артист, дирижер **Людмилин** Анатолий Алексеевичтэ; режиссер **Келлер** Иосиф Исааковичта; уранзурааша **Леонов** Родион Ивановичта; артист **Бойкин** Никифор Михайловичта; РСФСР-эй габьята артистка **Лазовская** Агния Александровнада; артистка **Григорьева** Александра Павловнада; артист **Попов** Валентин Николаевичта; артист **Русин** Михаил Арсеньевичтэ.

25.000 түхэригэй хэмжээтэй ГУРБАДАХИ зэргын шангуудые

1. А. Спендиаровай нэрэмжэтэ оперо ба баледэй Армянска Гүрэнэй театрта табигдаһан «Героиня» гэжэ спектаклиин түлөө: Армянска ССР-эй искусствонуудай габьята ажал-ябуулагша, композитор **Степанян** Аро Леоновичто; Армянска ССР-эй арадай артист, дирижер **Тавризиан** Михаил Арсентьевичтэ; Армянска ССР-эй арадай артист, режиссер **Аджемян** Вартам Мкртичевичтэ; уранзурааша **Мирзоян** Ашот Оганесовичто; Армянска ССР-эй арадай артистка **Сазандарян** Татевик Тиграновнада; Армянска ССР-эй габьята артистка **Гаспарян** Гоар Микаэловнада; Армянска ССР-эй габьята артистка **Петросян** Авак Гегамовичто: Армянска ССР-эй габьята артист **Григорян** Ваграм Мкртичевичтэ.

2. Литовско ССР-эй оперо ба баледэй Гүрэнэй театрта табигдаһан «Борис Годунов» гэжэ спектаклиин түлөө: дирижер **Дэлициев** Сергей Гавриловичта; режиссер **Гочбаускас** Иозас Юргиевичтэ; артист **Стасюнас** Ионас Антоновичто, СССР-эй арадай артист **Петраускас** Кипрас Ионовичто; артистка **Петрашкевичюта** Ядвиг Валериановнада; хормейстер **Даутартас** Ионас Ионовичто; артист **Сипарис** Римантас Иозовичто.

3. Н. Г. Чернышевскиин нэрэмжэтэ оперо ба баледэй Саратовска театрта табигдаһан «Үнэн зүрхэнһөө» гэжэ спектаклиин түлөө: Казахска ССР-эй габьята артист, дирижер **Шкаровский** Ниссон Адольфовичто; режиссер **Ожигова** Маргарита Петровнада; РСФСР-эй габьята артист **Серебровский** Глеб Владимировичта; артистка **Дикопольская** Вера Александровнада; артист **Кокурин** Борис Степановичта.

4. Эстонско ССР-эй оперо ба баледэй Гүрэнэй театрта табигдаһан «Берег Бурь» гэжэ спектаклиин түлөө: Эстонско ССР-эй габьята артист, дирижер **Раудсепп** Кирилл Дмитриевичтэ; режиссер **Уули** Эйпо Аугустовичта; Эстонско ССР-эй искусствонуудай габьята ажал-ябуулагша, уранзурааша **Хаас** Вольдемар Михкелевичтэ; Эстонско ССР-эй габьята артистка **Лунд** Ольга Иоханнесовнада; Эстонско ССР-эй габьята артист **Талеш** Георгий Карловичта; Эстонско ССР-эй габьята артист **Вейкат** Воотель Тыпувичтэ; Эстонско ССР-эй габьята артист **Тарас** Мартын Мартыновичтэ:

5. А. Навойн нэрэмжэтэ оперо ба баледэй Узбекскэ Гүрэнэй театрта табигдаһан «Гюльсара» гэжэ спектаклиин түлөө: Узбекскэ ССР-эй арадай артист, дирижер ба композитор **Садыков** Талибта: Узбекскэ ССР-эй искусствонуудай габьята ажал-ябуулагша, либреттын автор **Яшен** (Нугманов) Камильда; Узбекскэ ССР-эй арадай уранзурааша **Мусаев** Мелидэ; СССР-эй арадай артистка **Насырова** Халимда: Узбекскэ ССР-эй арадай артист **Абдурахманов** Гулямда: Узбекскэ ССР-эй арадай артистка **Тургунбаева** Мукаррамда;

о. Балетнэ искусствын талаар

50.000 түхэригэй хэмжээтэй ХОЁРДОХИ зэргын шангуудые

1. З. Палиашвилиин нэрэмжэтэ оперо ба баледэй Грузинска Гүрэнэй театрта табигдаһан «Горда» гэжэ спектаклиин түлөө: СССР-эй арадай артист, балетмейстер **Чабукиани** Вахтанг Михайловичта; композитор **Торадзе** Давид Александровичта; Грузинска ССР-эй искусствонуудай габьята ажал-ябуулагша, дирижер **Мирцхулава** Юлим Лаврентьевичтэ: Грузинска ССР-эй искусствонуудай габьята ажал-ябуулагша, уранзурааша **Лапиашвили** Парнаус Георгиевичто; Грузинска ССР-эй габьята артистка **Цигнадзе** Вера Варламовнада; Грузинска ССР-эй габьята артист **Кикалейшвили** Зураб Малакиевичта: артистка **Алексидзе** Ирина Александровнада; Грузинска ССР-эй габьята артистка **Баузр** Мария Вениаминовнада.

2. Латвийска ССР-эй оперо ба баледэй Гүрэнэй театрта табигдаһан «Эрхэ сүлөөгэй сакта» гэжэ спектаклиин түлөө: Латвийска ССР-эй габьята артист, дирижер **Янсон** Арвид Кришеевичтэ; балетмейстер **Чанга** Евгений Яковичта; Латвийска ССР-эй искусствонуудай габьята ажал-ябуулагша, уранзурааша **Лапиньш** Артур Яновичта; артистка **Приеде** Анна Августовнада; артистка **Панкрате** Янина Дмитриевнада; Латвийска ССР-эй габьята артист **Озолинь** Арвид Карловичта; артист **Граудца** Янис Микелевичтэ.

3. С. М. Кировэй нэрэмжэтэ оперо ба баледэй Ленинградска Гүрэнэй академическа театрта табигдаһан «Али-Батыр» гэжэ спектаклиин түлөө: балетмейстер **Якобсон** Леонид Хамиловичта; дирижер **Фельдт** Павел Эмильевичтэ, РСФСР-эй габьята артистка **Дудинская** Наталья Михайловнада; артистка **Шелест** Алла Яковлевнада; артистка **Израилева** Ипна Борисовнада; РСФСР-эй габьята артист **Сергеев** Константин Михайловичта; артист **Брегвадзе** Борис Яковлевичта; артист **Макаров** Аскольд Анатольевичто; артист **Гербек** Роберт Иосифовичто; артист **Бельский** Игорь Дмитриевичтэ.



Хандагатайн леспромхоздо трактористаар ажалладаг комсомолец Б. Банзаракцаев модо таллуулха зуураа халаан соо хоёр нормо дүүргэнэ. Зураг дээрэ: нүхэр Банзаракцаев «КТ—12» трактораар модо таллуулжа ябана.

Д. Носовой фото.

Эрхим лучкист

Республикын модошод арадуудай агуухэ вождь И. В. Сталинда бэшэһэн бэшэг соогоо түрүү модошодой нэрэнүүдые олоор нэрлэһэн байгаа. Дашицырен Ринчиндоржиевай нэрэ тэдэнэй дунда оруулагдаа һэн. Инмэ үндэр магтаал солодо мастер-новатор Ринчиндоржиев имагтал стахановска ажалаараа хүртөө.

Хориин леспромхозой участок, бригада бүхэндэ ябахада, тус мастер тухай, тэрэнэй ажал хүдэлмэри тухай модошод хөөрэлдэнэ. Стахановец-новаторай ажал хүдэлмэриин методые, дүй дүршэлые халан абажа, тэрэнэй үндэр бүтээсэтэ ажалай «нюусые» шудалхын түлөө хэдэн олон хүнүүд Зүүн-Хуурайн участок ошоно. Ринчиндоржиевай метод тухай ханын газетэнүүдтэ, «дайшалхы хуудаһануудта» бэшэгдэнэ, радиогоор дамжуулагдана.

Солото стахановецын шэн габьята ажалай алдар соло республикын бүхы модошодой дунда дэлгэрбэ. Энэ стахановецаараа зүүнхуурайнхид омогорхохоороо омогорхоно. Тэрэ сууда гараһаар үнинэй, нёдондо жэлдэ сезонно даалгабаряа дүүргэһэн тухайдаа хамагһаа түрүүн рапортовалһан байгаа.

Энэ сезондо үшөө ехэ эршэмтэйгээр ажаллана. Тэрэ хадаа модо отололгоор лучкистын мэргэжэлые һайнаар шудалаа. Механизмуудые хэрэглэхэ аргагүй, хабсагай шулуутай газарнуудта тэрэ ошожо, модо отолдог байна.

...Үдэшын боро хараан боложо, үдэрэйнгөө хүдэлмэриие дүүргэхэ саг ерэбэ. Модошон бүхэнэй үлэртөө хэһэн хүдэлмэриин хэмжээ тодорхойлогдоно. Тиихэдэ, стахановец-лучкист нэгэ хахад нормо дүүргээ гэжэ бригадир омогтойгоор тэмдэглэнэ. Солото лучкист байрадаа бусахые яаранагүй. Үглөөдэр модо бүри ехээр отолхо хүсэл түрэжэ, хүдэр бүдүүн нараһатай шэнэ газар бэдэрнэ. Тиигэжэ, мүнөөдэр үглөөдэрэйнгөө ажалые тодорхойлно. Үнэтэ сагаа зааханшье гээнгүй, үглөөнэй үүр сүүрээр үнөөхи газартаа ошожо, үндэр бүтээсэтэ ажалаа үргэлжэлүүлнэ.

Бүдүүнһээ бүдүүн нараһанай хажууда Ринчиндоржиевай ошоходо зарим нэгэн модошод эндэһээ эрхим шанартай барилгын модон гарахагүй гэлсэнэ. Дүй дүршэл ехэтэй болоһон энэ модошон эндүүрхэгүй. Тэрэ һүхынгээ үнсэгөөр модо сохижо үзөөд:

—Энэ модоной голынь үмхирэнхэй, энээниие отолһоной хэрэггүй гээд,—ондоо модо отолжо эхилнэ. Хэдэн час үнгэрһэнэй эсэстэ харахада, тэрэнэй унагааһан модод хүжэ жэрылдэжэ хэбтэбэ. Унагааһан лэ модонойнь үзүүр хада руу харуулагдажа, тэрэниие таллуулхада таарамжатай байна.

Ринчиндоржиев сезонно даалгабаридаа баранһаа хожомдожо ороһоншье һаа мүнөө жэлэйнгээ сезонно түсэбые дүүргэхэ дүхөөд, бусад модошодһоо түрүүлэн ябана. Тиихэдэ, Ринчиндоржиевай эршэтэ ажалай методые шудалһан, тэрээнэй һурагша лучкист Гуро Дугаров багшаһаа зааханшье гээгдэнгүйгөөр ажалладаг стахановец болонхой.

Эдэ хоёр модошод шэнгеэр хүдэлмэрилжэ, үдэртөө хоёр нормо дүүргэдэг болоо һаа, республикымнай модошод сезонно түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэхэ байна.

И. Шалимов.

Сезонно түсэбөө үлүүлэн дүүргээ

Социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй, колхозникууд модошодой ажал хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэһэнэй ашаар Хориин аймагай «Пламя» колхозойхид модо бэлэдхэхэ сезонно түсэбөө болзорһоонь холо урид дүүргэбэ. Тиигээд мартын 11-нэй байдалаар түсэбһөө гадуур 560 кубометр модо коммунизмын барилганuудта үгөө.

Тус колхозой модошод нүхэд Краснопеев, Василий Борисов болон бусад сезонно түсэбүүдээ холо үлүүлэн дүүргэжэ, ехэхэн хэмжээнэй салин хүлһэ олоһон байна.

ССР Союзай Верховно Соведэй хоёрдохи сесси дээрэ эб найрамдал хамгаалха Хуулиин нэгэн дуугаар баталагдаһанда баясаһан тус колхозой модошод барандаа стахановска вахтада жагсаа.

А. Михов.

„КОЛХОЗНИК" ОБЩЕСТВЫН СОВЕДЭЙ ПЛЕНУМ

«Колхозник» гэжэ һайндуранай спортивна обществын республиканска Соведэй 1-дэхи пленум һаяхан болоо.

Республика дотор «Колхозник» гэжэ һайндуранай спортивна общество байгуулгын дүнгүүд тухай Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура ба спортын хэрэгүүдые эрхилхэ комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Хабалов тэндэ элидхэл хэһэн байна.

Тус пленум дээрэ республиканска Соведэй президиум, шалгалтын комисси ба «Колхозник» обществын республиканска Соведэй гэшүүд һунгагдаһан байна.

«Колхозник» обществын республиканска соведэй президиумэй түрүүлэгшээр нүхэр Силин, түрүүлэгшын орлогшоор нүхэр Буркин, харюусалгата секретаряар нүхэр Маслов һунгагдаа.

Шүүбэринүүд түлэгдэбэ

Февралиин 25-да болоһон, СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ Гүрэнэй гурбадахи урьһаламжын 5-дахи тиражай таблицаар Улан-Удэ городой № 301 нөөсэлгын касса городой ажалшадта 346300 түхэригэй шүүбэри түлэбэ. Эдээн соо 10000 түхэригэй нэгэ шүүбэри, 5000 түхэригэй гурбан шүүбэри тудаһан байна.

ТОБШО ҺОНИНУУД

Республиканска библиотекын уншагшад хадаа уранзохёолшод Х. Намсараевай «Үүрэй толон», Жамсо Тумуновай «Нойрһоо һэриһэн тала» гэжэ номуудые олоор абажа уншана. Эндэ Хоца Намсараевай «Үүрэй толон» гэжэ романаар уншагшадай конференци һаяхан үнгэргэгдөө.

* * *

Буркниготоргын городой номой магазинуудта номууд олоор абтаа. Тэдэнэй дунда түмэрзамай транспорт болон кинотехникэ тухай олон номууд бии.

Н. Назимова.

Дүрбэн державануудай гадаад[ын] хэрэгүүдэй министрнүүдэй орлогшонорой даб дээрэхи зүбл[өөн]

ПАРИЖ, мартын 17. (ТАСС-эй тусхай корреспондент). Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Соведэй зүблэхэ зүйл бэлэдхэхын тула зарлагдаһан дүрбэн державануудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй орлогшонорой зүблөөн мүнөөдэр хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ. США-гэй түлөөлэгшэ Джессеп түрүүлэгшээр һууба.

Германиие демилитаризацилха тухай Потсдамска хэлсээ дүүргэхэ ба дүрбэн державануудай зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо тухай зүблэхэ зүйл тушаа советскэ проектын хоёр пунктые һэлгэхэ гэһэн проектые баруунай державануудай түлөөлэгшэд мартын 15-да дурадхаһан байгаа. Мүнөөдэр тэдэнэр тус пунктые үмөөржэ үргэлжэлөө. Энээнэй урда тээхи заседани дээрэ гурбан державануудай дурадхалые шэнжэлээд, тус дурадхалынь хангалтагүй гэжэ СССР-эй түлөөлэгшэ тодоруулһан байна. Советскэ делегациин дурадхаһан шухала хоёр асуудалые баруунай державануудай дурадхал үгы хэнэ.

Гурбан державануудай дурадхаһан зүблэхэ зүйлэй үндэһэ һуури дээрэ дискусси амжалтатайгаар хэжэ болохо, харин советскэ проектын үндэһэ һуури дээрэ энэ дискусси имагта «пропагандын зорилготой» байха хэбэртэйгээр Франциин түлөөлэгшэ Пароди хэлэбэ.

Зүблэхэ зүйл тушаа советскэ проект тодорхой ба шухала проблемэнүүдые хараадаа абаихай байһаниинь мэдээжэ. Тэдэниие шиидхээ һаа, Европодохи мүнөөнэй түгшүүрэл зайсуулагдаха байна. Тиихэдэ баруунай державануудай делегацинууд СССР-эй делегациин дурадхаһан тодорхой, шухала асуудалнуудһаа министрнүүдэй Соведэй анхаралые хадууруулха ба дискуссиие «юрэнхы» темээр ашаггүй шашалдаанай замда оруулха зорилготой, удхагүй ба балар зүйл зүблэхые дурадхана.

СССР-эй делегациин дурадхал хадаа Баруун Германиие зэбсэглэхэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэдэнь гурбан державануудта һаад хэнэ гэжэ британска түлөөлэгшэ Дэвис убайгүйгөөр мэдүүлбэ. Ямаршье зүблэхэ зүйл энэ талаар Великобританиин политикые хубилгажа шадахагүй гэжэ Дэвис хэлэбэ.

Гурбан державануудай түлөөлэгшэдэй дурадхал хадаа Германиие демилитаризацилх[а] Потсдамска хэлсээе дүрб[эн] ... ванuудай дүүргэхэ тухай ... лые, мүн дүрбэн держа[вануудай] зэбсэгтэ хүсэнүүдые хоро[охо] асуудалые гадаадын хэрэг[үүдэй] ... нистрнүүдэй Соведэй сесс[и] ... зүбшөөлхэ ябадалда һаад ... рилготой байна гэжэ Громы[ко] дүүлбэ. Пародиин үгын ... байһые Громыко тэмдэглэ[бэ].

—Советскэ дурадхалнууд ... министрнүүдэй Соведэй шии[дхэлэй] ... нүүдые уридшалан тодор[хойлхо] ... найруулагдаһан хэбэртэй ... роди заагаа,—гэжэ Громы[ко] ... нэ. —Зүблэхэ зүйл тушаа ... проект абтаа һаа, минис[трнүүдэй] Совет асуудалнуудые ... зүбшэлжэ шиидхэбэри ... орондо, «пропагандистска ... партай» дискусси хэхэ бо[лоно] ... жэ һанааһаа абан таа[руулһан] шэнэ шалтагуудые Пароди дурдаба. Ямар ушарһаа ... нүүдэй Соведэй зүблэхэ ... шаа СССР-эй делегациин ... халнуудые хаража үзэлгэ ... диин хэлэһэн ёһоор, ... болохо ёһотой гээшэб? Г[ермание] демилитаризацилха тухай ... лые зүбшэн хэлсэлгэ яма[р] ... хойшо пропаганда гэжэ ... дог болоо гээшэб? Энээни[е] ... паганда гэжэ тоолоо һаа ... сдамска конференци дээр[э] ... Берлиндэхи Контрольно С[овет] ... Германиие демилитариза[цилха] ... хай асуудалые дүрбэн ... нүүдай зүбшэн хэлсэһэн ... хэндэ, эдэ державануудай ... лэгшэд пропаганда хэһэн ... гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй ... «Пропаганда» тухай басн[ь] ... эб найрамдал хамгаалха ... шэглүүлэгдэһэн советскэ ... нүүдые абхуулхагүй гэжэ ... һон ушарнуудта хэрэг[лэгдэдэг] ... арга болоо. Энэ аргань ... Генеральна Ассамблейн ... дээрэ, Аюулгүйн Совет ба ... бусад органууд дотор ССС[Р-эй түлөө]лөөлэгшэдтэ эсэргүүгээр ... шэ хэрэглэгдэһэн байна. ... державануудай түлөөлэгш[эд] ... энэ зүблөөн дээрэшье тэрэ ... шагдаһан аргаяа хэрэглэж[э] ... Германиие демилитариза[цилха] ... хай асуудалые «пропаганд[а]» ... нэрлэхээр бэшэ гээшэ. Энэ ... лые шиидхэлгэ уласхоорон[дын] ... найрамдал сахин хамгаал[ха] ... тэ шухала удхашанартай.

Испанска коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй ба Каталониин социалистическэ нэгэдэмэл партиин секретариадай мэдүүлгэ

ПАРИЖ, мартын 17. (ТАСС). «Юманите» газетэдэ толилогдоһон мэдүүлгэ соогоо Испанска коммунистическэ партиин Центральна Комитет ба Каталониин социалистическэ нэгэдэмэл партиин секретариат Барселонын ажалшадай баатарлиг тэмсэлые һайшаана, испанска арад франкистска дарлалтада эсэс табиха шадалтай гэжэ тэмдэглэнэ.

Орон дотор империалистическэ дай бэлэдхэхэ ябадалда эсэргүү тэмсэхээр испанска арад бэлэн байна, улам һүжэржэ байгаа үлэсхэлэн ба үгырэл хооһорол хадаа дайнай энэ бэлэдхэлэй сэхэ хойшолон мүн гэжэ мэдэрнэ.

«Франкизмда ба дайнд[а] ... тэмсэлдээ испанска арада[й] ... илалтые түргэдхэхэ респуб[лика] ... ба демократическа фронт ... хыень уряалан, коммун[истическэ] партиин Центральна Коми[тет] ... хүдэлмэришэдтэ, респуб[ликанска] ... партинууд ба организац[инууд] ... бүхы демократическа ба п[атриоти]ческа хүсэнүүдтэ 1950 оно[й] ... кабрь соо хандаһан байгаа ... Испанска коммунистическ[э] ... тиин Центральна Комитет б[а Ката]лониин социалистическэ ... мэл партиин секретариа[т] ... уряагаа дахин дабтана» гэж[э] ... дүүлгэ сооһь хэлэгдэнэ.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

Арадай армиин Главна командованиин мэдээсэ[л]

ПХЕНЬЯН, мартын 19. (ТАСС). Арадай армиин частьнууд Хитадай һайндуратантай хамтадаа ябажа, бүхы фронтнууд дээрэ хатуу шанга байлдаануудые хэжэ үргэлжэлһөөр гэжэ Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командованиин мүнөөдэр дамжуулһан мэдээс[эл] хэлэгдэнэ.

Сеульска шэглэлдэ Арад[ай ар]миин частьнууд дайсанай ... хүсэндэ ба техникэдэ ехэ ... хоролтонуудые ушаруулан, ... хойно үсэд шанга байлда[ан] хэжэ байна.

США-дахи хүдөөгэй һургуулинуудай хүшэр хүндэ байдал

НЬЮ-ЙОРК, мартын 17. (ТАСС). «Нью-Йорк Таймс» газетэ США-дахи хүдөөгэй һургуулинуудай хүшэр хүндэ байдал тухай Б. Файнай — гэгээрэлэй асуудалнуудые эрхилдэг шэнжэлэгшын статья толилоо. Мүнөө үедэ американска хүдөөгэй һургуулинууд тон муу байдалда оронхой гэжэ Б. Файн харуулна. 12,5 миллион үхибүүдэй, тайлбарилан хэлэхэдэ, ороной бүхы һурагшадай 50 шахуу процентын һурадаг хүдөөгэй һургуулинууд тон хүшэр хүндэ условинуудта байна, тиимэһээ тэдэнэр һургуулинуудта һурахадаа эгээн багашье эрдэм шудалжа шаданагүй.

Гэгээрэлэй асуудалнуудые эрхилхэ управлениин мэдээнүүдэй ёһоор, хүдөөгэй һургуули[нуудай] ... миллион шахуу һурагшад ... байдалай муу ушарһаа нор[мальна] ... һураха аргагүй байна. Хүд[өө] ... нуудтахи һургуулиин наһа[нда хү]дэн миллион үхибүүд һург[уулида] огто ябанагүй. 1 мил[лион] ... үсөөнбэшэ үхибүүд жэл со[о] ... доо 50 үдэр һургуулида яба[на].

Багшалха эрхэ абаагүй б[ага] ... га гаран хүн хүдөөдэ баг[шаар хү]дэлмэрилнэ. Хүдөөгэй 150 ... шахуу багшанар (США-гэй ... гэй бүхы багшанарай 30 ... шахуунь) зохихо бэлэдхэл[гүй] гэжэ эхин һургуули дү[ргэһэн] байха юм.

Харюусалгата ре[дактор] Б. А. ОЧ[ИРОВ]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23 заместителя редактора —7-85, отв секретаря—3-23 Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84, мест. информации и писем—6-84. Для междугородных переговоров—16.

Н-03556. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж